

ARLA SUOMI

LAATU- OHJELMA

ARLA SUOMI
YHTEISTYÖRYHMÄ

Toukokuu 2020

Tuottajillemme	4
Tuottajan vastuu	5
1. Rehut ja vesi	6
1.1. Rehujen tuotanto ja hankkiminen.....	6
1.2. Ruokinta.....	8
1.3. Rehun säilöntä/kuivaaminen ja varastointi.....	8
2. Karja	9
2.1. Eläinten hyvinvointi	9
2.2. Terveet eläimet.....	10
2.3. Eläinten lääkintä.....	11
3. Maitotila	14
3.1. Yleistä	14
3.2. Maidon käsittely ja säilytys.....	15
3.3. Tilasäiliö.....	16
3.4. Maidonkäsittelylaitteet.....	18
3.5. Lypsy.....	20
3.6. Maidontuotantorakennukset.....	21
3.7. Tarttuvien tautien ennaltaehkäisy	23
3.8. Karjanhoitajat ja lomittajat.....	25
4. Ympäristö	26
5. Poikkeamatilanteiden hallinta	28
5.1. Poikkeamatilanteen toimintaohjeet.....	29
5.2. Korvaus maidosta, jota ei ole voitu noutaa.....	30
6. Maidon keräily	30
6.1. Uudet tuotantorakennukset ja laajennukset.....	30

Paavolan
Osuusmeijeri

Arla Pohjois-Suomi

Arla Itä-Suomi

6.2. Tiet, maidonkeräilyalue ja maituhuone.....	30
6.3. Tilasäiliöt	32
6.4. Bufferit ja lisäsäiliöt.....	34
6.5. Maidonkeräilyn käytännöt.....	34
6.6. Keräilytiheys ja maidon ikä.....	35
6.7. Keräilyaika.....	35
7. Raakamaidon koostumus ja laatu	36
7.1. Näytteenotto.....	36
7.2. Maidon hinnoittelunäytteet.....	36
7.3. Maidon koostumus ja laatuhinnoittelu	36
7.4. Koostumusmääritys.....	37
7.5. Laatumääritykset	37
7.6. Muut analyysit	38
7.7. Koetulosten raportointi	39
7.8. Tuottajapalvelut.....	39
8. Arla Suomi laatuohjelman hallinnointi	39
8.1. Laatuohjelman mukainen auditointi	39
8.2. Vahingonkorvaukset.....	40
8.3. Valitukset.....	42
8.4. Maidon laadun seuranta	42
8.5. Maidon vastaanoton jatkaminen keskeytyksen jälkeen.....	42
9. Tarkastellut voimassa olevat lait ja asetukset	43
Oma-arviointi	44
Auditointikysymykset	50

Tuottajillemme

Arla Suomi -yhteistyöryhmän maidontuotannon laatuohjelma sisältää ne tavoitteet ja vaatimukset, jotka ovat välttämättömiä maitotiloille laadukkaana maidon tuottamiseksi. Laatutyö kattaa koko tuotantoketjun, pellolta kuluttajan ruokapöytään ja laatutyöhön osallistuu koko tuotantoketju maidontuottajista maidon keräilyyn ja jalostukseen.

Korkealaatuinen raaka-aine on meijerituotteiden perusta, jolloin kaikkien tilojen tulee sitoutua laatutyöhön.

Arla Suomi -yhteistyöryhmän Laatuohjelma pohjautuu Arlagården-laatuohjelmaan, joka on käytössä Ruotsin, Tanskan, Saksan, Hollannin, Belgian, Luxemburgin ja Iso-Britannian hankinta-alueilla. Arla Suomi Laatuohjelmaa päivitetään säännöllisesti huomioiden lainsäädännön ja hyvien käytänteiden kehittymisen ja muutokset. Päivitetty versio löytyy www.arla.fi nettisivulta.

Arla Suomi maidontuotannon laatuohjelma

Tiloilla tuotetun raakamaidon laatu on laadukkaiden meijerituotteiden perusta. Laatuohjelma perustuu neljään maidontuotannon kulmakiveen.

Maidon koostumus

Maidon koostumus vastaa asiakkaan toiveita ja tarpeita.

1. Maidossa on oltava sen luontainen koostumus: rasva, valkuainen, mineraalit ja muut ravintoaineet.
2. Maidon tulee olla hyvän ja raikkaan makuista.

Elintarviketurvallisuus

1. Huolellisella ja ammattitaitoisella maidonkäsittelyllä tuotetaan hygieenisesti korkealaatuista maitoa.
2. Vastuullisella ja ennakoivalla toiminnalla huolehditaan, että maidossa ei ole vierasaineita tai vierasaineen jäämiä.

Eläinten hyvinvointi

Eläinten hyvinvoinnista ja luontaisista tarpeista huolehditaan.

1. Eläinten tulee olla terveitä.
2. Eläinten elinympäristön ja ruokinnan tulee täyttää lajinmukaiset vaatimukset.

Ympäristön huomiointi

Tiloilla otetaan huomioon ympäristönäkökohdat.

1. Tilojen tulee toimissaan huolehtia ympäristöstä ja luonnon monimuotoisuudesta.
2. Ravinteiden ja kemikaalien käytön täytyy perustua todettuihin eri viljelykasvien tarpeisiin ja tavoiteltuun satotasoon.

Arla Suomi Laatuohjelman sisältö

Laatuohjelma on jaoteltu aihealueisiin ja sisältää kuvaukset seuraavista pääkohdista:

- Merkittävimmät säädökset, jotka sisältävät vaatimuksia elintarviketuotannolle/ alkutuotannolle
- Toimialan kansalliset määräykset
- Suositeltavat toimintatavat

Jokainen otsikko sisältää taustoituksen vaatimuksen perusteluista. Nämä vähimmäisvaatimukset on kirjoitettu lihavoidulla tekstillä ja ne on jaoteltu ryhmiin seuraavalla tavalla:

- Lain vaatimus (punainen)
- Elinkeinon tai Arla Suomi vaatimus (sininen)
- Arla Suomi suositus (vihreä)

Laatuohjelma ei käsittele kaikkea lainsäädäntöä, jota maitotilalla on noudatettava. Laatuohjelman rinnalla voidaan hyödyntää oman meijerin Maitotilan laatukäsikirjaa, johon on kirjattu tilan yksityiskohtaiset toimintaohjeet sekä tuotannossa käytettävät menetelmät. Lisäksi hyödynnetään Suomen Meijeriyhdistyksen materiaalia ja Maidontuotannon hyvät toimintatavat -ohjetta.

Tilan toiminnoista on tehtävä omavalvonnan kuvaus. Kuvaus voi olla kirjallinen tai joko osin tai kokonaan suullinen. Omavalvonnan kuvauksen on kuitenkin oltava pääosin kirjallinen silloin, kun toimintaan liittyy erityisiä riskejä.

[Elintarvikelaki](#)

Kirjanpito

Kirjanpidolla osoitetaan säännösten noudattamista ja dokumentointia. Kirjanpitoa tarkastellaan mm. maitohygieniatarkastuksessa ja viranomaisten valvontakäynneillä. Ajantasainen luettelo olemassa olevista kirjaamisvaatimuksista ja kirjanpidon säilyttämisajoista löytyy Ruokaviraston nettisivulta. https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/maataloustuotannon_kirjaamisvaatimukset_2020.pdf

Kirjanpito voi sisältää esim. rehulaskuja ja kuormakirjoja. Kirjanpidon mallilomakkeita voi ladata tuottajasivustolta sekä pyytää tuottajapalveluista.

Tuottajan vastuu

Tuottaja vastaa lainsäädännön noudattamisesta tilallaan.

Maidontuotannon aloittavan tilan tulee rekisteröityä alkutuotannon toimijaksi ennen maidontuotannon aloittamista, ja ennen kuin maitoa voidaan lähettää meijeriin.

[Elintarvikelaki](#)

Tilan toiminta tulee todeta Laatuohjelman mukaiseksi ennen maidonkeräilyn aloittamista.

Arla Suomi vaatimus

Maidonkeräilyn sujuvuuden ja taloudellisuuden takaamiseksi keräilyolosuhteiden muutoksista ilmoitetaan meijerille hyvissä ajoin. Esim. siirryttäessä kahdesta lypsystä kolmeen tai automaattilypsyyn.

Arla Suomi vaatimus

Rakennusinvestointia, remonttia tai maidon keräilyalueen muutoksia suunniteltaessa otetaan huomioon Laatuohjelman ja lainsäädännön vaatimukset.

Tuottaja on vastuussa pihatien, maidonkäsittely- ja säilytystilan ja sen edustan kunnosta ja siitä, että maitoauton kuljettajan työskentely on turvallista näillä alueilla. Uusia tuotantorakennuksia suunniteltaessa tavoitteena pihan kulkureiteille on, että maito voitaisiin keräillä perävaunullisella maitoautolla.

Tuottajan tulee ottaa yhteyttä eläinlääkäriin ja meijeriin, mikäli on syytä epäillä elintarviketurvallisuuden tai eläinten hyvinvoinnin vaarantuneen. Jos tilalla on esim. vastaanotettu saastunutta rehua tai eläimissä epäillään tarttuvaa eläintautia.

Elintarvikehygienian lainsäädäntö

Arla Suomi yhteistyöryhmä

Arla Oy	Arla Oy Itä-Suomi
Arla Oy Pohjois-Suomi	Hämeenlinnan Osuusmeijeri
Kaustisen Osuusmeijeri	Laaksojen Maitokunta
Limingan Osuusmeijeri	Paavolan Osuusmeijeri
Porlamin Osuusmeijeri	Ruhan Meijeri Oy

1. Rehut ja vesi

Laadukkaan ja turvallisen maidontuotannon perusta ovat korkealaatuiset rehut ja vesi.

1.1. Rehujen tuotanto ja hankkiminen

1.1.1 Karjalle saa syöttää ainoastaan rehulainsäädännön vaatimukset täyttävää rehua.

Rehulaki

Vaatimus koskee kotoisia rehuja sekä ostorehuja. Rehut eivät saa sisältää eläinperäisiä osia, esimerkiksi lihaa, luuta tai kalajauhoa. Jos viljelijä itse tuo

maahan rehua, on tilan rekisteröidyttävä Eviran järjestelmään ja tehtävä tuonista ennakoilmoitukset.

Tilalle saa hankkia rehua vain hyväksytyiltä tai rekisteröidyiltä rehutoimittajilta. (ETT:n positiivilista). Maidontuottajan on rekisteröidyttävä rehulain mukaisesti Eviran rekisteriin rehualan toimijaksi. Myös hankittaessa tilan ulkopuolelta kotoisia rehuja, toimittajan tulee olla ilmoittautunut rehualan alkutuotannon toimijaksi.

Tilalla käytetyistä, tilalle hankituista sekä tilalta myydyistä rehuista tulee pitää kirjaa. Kirjanpidosta tulee ilmetä rehun nimi tai luonne, myyjän tiedot, toimituspäivä sekä toimitusvaraston tunniste. Rehuvarastot ja siilot on merkittävä rehulainsäädännön mukaisesti. Rehuvarastojen merkintäohjeistusta ylläpidetään osoitteessa <https://www.ett.fi/rehu/rehuvarastojen-merkintajarjestelma/> Kirjanpidoksi riittää osto- ja myyntikuittien säilyttäminen sekä lohkokirjanpidon mukaiset kirjaukset.

MMM asetus rehualan toimijoista

1.1.2 Käytettävien rehujen on oltava hyvälaatuisia.

Rehuhygienian asetus, MMM asetus rehualan toimijoista

Tämän vaatimuksen taustana on varmistaa rehujen hyvä hygieeninen laatu, välttää vierasaineiden ja ei-toivottujen aineiden joutuminen rehuun sekä osaksi elintarvikeketjua. Ihmisille ja eläimille vaarallisia ovat esimerkiksi toksiniitit, jotka ovat seurausta vääristä säilytysolosuhteista tai dioksiinit, jotka ovat voineet saastuttaa rehun valmistusprosessin aikana. Tämä vaatimus koskee myös elintarviketeollisuuden ja rehuteollisuuden sivutuotteita, sekä tiloille hankittavaa viljaa toisilta viljelijöiltä. Tilalla tuotetuista rehuista, kuten säilörehusta on hyvä teettää analyysit rehun korjuun onnistumisen todentamista ja ruokinnan suunnittelua varten. Rehuanalyysitulokset tulee liittää rehu kirjaukseen.

1.1.3 Ostorehut tulee hankkia toimijalta, joka on rekisteröitynyt ja ilmoittaa tuotesisällöt.

Rehulaki

Ostorehuihin luetaan rehuraaka-aineet, seosrehuruokinta (apekomponentit), kivennäiset ja juomarehut. Nämä vaatimukset eivät koske viljaa, sitä voidaan ostaa toiselta tilalta tai muulta maatalouden toimijalta.

1.1.4 Soijaa sisältäviä ja geenimuunneltuja rehuja ei saa käyttää lypsylehmien ruokinnassa.

[Arla Suomi vaatimus](#)

1.2. Ruokinta

Eläinten on saatava riittävästi niille sopivaa ravintoa ja juotavaa.

Eläinsuojelulaki

Koko karjalle tulee tarjota riittävästi hyvälaatuisia rehuja ja puhdasta vettä. Karja on ruokittava eri eläinryhmien tuotoskauden tai kasvuvaiheen mukaan. Lehmien kunto- luokan tulee olla tuotoskauden mukainen. Nuorkarjan painon ja kuntoluokan tulee vastata niiden ikää ja kasvutavoitetta.

Vasikat on ruokittava ja juotettava vähintään kaksi kertaa päivässä. Kaikilla vasikoilla tulee olla vapaasti tarjolla juomavettä. Heinä-, rehu- ja muut ruokintatelineet, juoma- astiat ja juottolaitteet on sijoitettava siten, että kaikki vasikat ulottuvat niihin.

[Valtioneuvoston asetus nautojen pito-olosuhteista, Eläinsuojelulaki](#)

Karjan juomavetenä käytettävän veden klooraus on sallittua vain perustelluista syistä ja ympäristöterveydenhuollon ohjeistuksen mukaisesti.

1.2.2 Lypsylehmille ei saa antaa rehuja, jotka voivat vaarantaa maidon laadun.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Rehuja, jotka voivat aiheuttaa makuvirheitä maitoon, tulee välttää. Tällaisia ovat esimerkiksi rehukaali, sekä elintarviketeollisuuden sivuvirroista mm. keräkaali ja sipulin kuorimajäte. Pilaantunut ja virhekäynyt rehu voi aiheuttaa maitoon makuvirheen ja haitata maidon säilyvyyttä (esim. cereus- tai vihapobakteeri-itiöt). Karjan ruokinnassa ei saa käyttää peitattua viljaa. Karjalle käytettävissä rehuksveissa on huomioitava kasvinsuojeluaineiden varoajat.

1.3. Rehun säilöntä/kuivaaminen ja varastointi

1.3.1 Kaikki rehut on säilöttävä, varastoiva ja käsiteltävä huolellisesti rehujen korkean laadun varmistamiseksi.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta, Arla Suomi vaatimus](#)

Rehun joukkoon ei saa joutua maa-ainesta, lantaa tai muita aineksia, jotka voivat pilata rehun laadun. Erityistä huomiota on kiinnitettävä teollisuuden sivu- virtana syntyvien rehujakeiden laatuun ja säilyvyyteen. Rehun säilönnällisen ja ruokinnallisen laadun varmentamiseksi suositellaan rehusäilöntäaineiden

käyttöä. Säilöntäaineiden käyttö rehujen laadun varmentamisessa korostuu, kun korjuuolosuhteet ovat vaikeat.

Rehun varastointitilat pidetään puhtaina ja hyvässä kunnossa. Kaikki rehut säilytetään turvallisesti ja erillään kemikaaleista sekä torjunta-aineista.

Rehuvarastot suojataan haittaeläimiltä ja linnuilta. Mm. lintujen ulosteet muodostavat merkittävän salmonellariskin rehuvarastoissa ja eläinsuojissa. Eri eläinlajeille tarkoitetut rehut, jotka esimerkiksi sisältävät eläinperäisiä aines- osia, eivät saa sekoittua nautarehuihin. Alkutuotantoasetus edellyttää suunnitelmaa haittaeläinten torjunnasta ja suunnitelma on osa tilan omavalvonnan kuvausta.

2. Karja

Terveet ja hyvinvoivat eläimet tuottavat hyvälaatuista ja terveellistä maitoa. Huolehti- malla eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista ennakoivasti tuottaja saa parhaan tuloksen. Eläinten asianmukainen päivittäinen hoito ja huolenpito tulee varmistaa koko eläimen elinkaaren ajan, syntymästä teurastukseen. Eläinlääkkeitä käytetään vain todettuihin sairauksiin eläinlääkärin valvonnassa.

2.1. Eläinten hyvinvointi

2.1.1 Vasikat ja kaikki kytkettyinä pidettävät naudat on tarkastettava vähintään kaksi kertaa päivässä. Myös laiduntava karja tulee tarkastaa säännöllisesti. Kaikista eläimistä tulee pitää hyvää huolta.

[Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta, Eläinsuojelulainsäädäntö](#)

Karjalle tarjotaan lajinmukaista rehua, vettä ja huolenpitoa. Eläinten lajin- mukaiseen käyttäytymiseen panostetaan suosimalla vasikoiden ja nuorkarjan ryhmäkasvatusta. Eläimet, jotka ovat sairaita tai toipilaita, tulee hoitaa tilan- teen mukaisesti.

Vastasyntyneen vasikan tulee saada ternimaitoa heti syntymän jälkeen, kuitenkin viimeistään kuuden tunnin kuluessa, ja sen hyvästä olosuhteista on huolehdittava. Alle kaksiviikkoisella vasikalla on oltava hyvin kuivitettu makuupaikka.

Vasikoiden tulee voida nähdä ja kosketella muita vasikoita yksilökarsinoissa- kin. Yksilökarsinoissa saa pitää vain alle 8 viikon ikäisiä vasikoita ilman lääke- tieteellisesti perusteltua syytä.

2.1.2 Vasikat puudutetaan ja rauhoitetaan ennen nupouttamista.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Nupouttaminen eli sarvenaiheen tuhoaminen kuumentamalla tai jäädyttämällä on sallittu alle 4 viikon ikäiseltä vasikalta ammattitaitoisen henkilön suorittamana.

[Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta](#)

Vasikat on rauhoitettava, paikallispuudutettava ja kipulääkittävä ennen nupouttamista. Nupouttamisen voi tehdä eläinlääkäri tai karjanhoitaja, kun eläinlääkäri on suorittanut anestesian. Eläimen lääkitystiedot tulee merkitä eläinkorttiin tai muuhun rekisteriin.

2.1.3 Eläimet ja niiden makuualueet on pidettävä puhtaina, sorkat tarkistettava riittävän usein ja hoidettava tarvittaessa.

[Valtioneuvoston asetus, EY Hygienia-asetus](#)

Eläinten utareet on pidettävä puhtaina. Eläinten karvapeite ja sorkat on hoidettava säännöllisesti ja tarvittaessa tehtävä ulkoloisten häätö.

2.1.4 Karjan laidunnus ja jaloittelu on suositeltavaa, koska siitä on hyötyä niiden terveydelle ja hyvinvoinnille.

[Arla Suomi suositus](#)

Parsinavetoissa kytkettynä pidettävien lypsylehmien ja lypsylehmiksi kasvatettavien hiehojen tulee jaloitella tai laiduntaa 1.5–30.9 välisenä aikana vähintään 60 päivänä.

[Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta](#)

Maisemassa näkyvät laiduntavat eläimet kertovat alueellisesta ja vastuullisesta maidontuotannosta. Eläinten hyvinvointi on tärkeintä. Laiduntaminen ei ole järkevää, jos esim. sääolot tekevät siitä erittäin vaikeaa tai vaarallista. Poikkeustilanteissa, kulkureittien ja laidunten liejuuntuessa sateisina kausina, toimitaan harkinnan mukaan. Näin vältetään aiheuttamasta karjalle terveysongelmia ja tarpeettomia riskejä.

2.2. Terveet eläimet

2.2.1 Tilan tulee kuulua Nasevaan /muuhun ennaltaehkäisevään eläinten-terveydenhuoltojärjestelmään 31.12.2020 mennessä.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Terveydenhuoltoseurantajärjestelmä Nasevaan kuulumisen helpottaa tilan sekä yhteistyökumppaneiden työskentelyä ketjuinformaation toteuttamisessa. Tuotosseurantajärjestelmä, tai vastaava tapa seurata karjan tuotannon tunnuslukuja, tukee karjanjalostusta ja eläinten yksilöllistä hoitoa.

2.2.2 Tuottajien tulee kehittää eläinten terveydenhuoltoa yhteistyössä eläinlääkärin tai asiaan erikoistuneen neuvojan kanssa.

[Arla Suomi suositus](#)

2.2.3 Mikäli eläimistä epäillään löytyvän jokin patologinen sairaus, tulee ottaa yhteyttä eläinlääkäriin, jonka kanssa tarkastellaan koko karjan terveydentilaa ja olosuhteita.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Tuottajan on ilmoitettava meijerille, mikäli taudin leviäminen on mahdollista esim. maidon keräilyn välityksellä.

2.2.4 Tavoitteena on tehdä suunnitelmallista karjanjalostusta, jossa kiinnitetään huomiota eläinten rakenteeseen sekä terveys- ja tuotanto-ominaisuuksiin.

[Arla Suomi suositus](#)

2.2.5 Geenimuuntelua, kloonamista tai vastaavaa teknologiaa ei saa käyttää eläinten jalostuksessa.

[Arla Suomi vaatimus](#)

2.2.6 Elävien eläinten kuljettaminen on tehtävä lain ja asetusten vaatimalla tavalla. Eläimet voidaan teurastaa vain hyväksytyssä teurastamossa. Kotitarve-teurastus tai sairaan eläimen lopettaminen voidaan tehdä tilalla, jos sen suorittaa ammattitaitoinen henkilö asianmukaisin välinein.

[Eläintenkuljetus lainsäädäntö ja asetus, eläinsuojelulaki](#)

2.3. Eläinten lääkintä

2.3.1 Eläinlääkkeet säilytetään turvallisesti.

[Laki eläinten lääkitsemisestä](#)

Eläinlääkkeet on säilytettävä niin, että ne eivät voi saastuttaa rehuja tai maitoa. Lääkkeitä ei saa säilyttää maito- tai eläintiloissa. Lääkeaineet on suositeltavaa säilyttää lukitussa kaapissa.

2.3.2 Eläimiä saa lääkittää ainoastaan hyväksytyillä ja rekisteröidyillä lääkkeillä tai homeopaattisilla valmisteilla, joiden sisältö ja vaikutukset ovat tunnettuja.

[Lääkelaki](#)

Eläinten lääkinnässä saa käyttää vain hyväksytyjä lääkeaineita, joita eläinlääkäri on määrännyt kyseisen sairauden hoitoon. Kaikesta lääkkeiden käytöstä on tehtävä merkinnät lääkekirjanpitoon, jota on säilytettävä 5 vuotta. Reseptit ja kirjallinen selvitys lääkkeiden luovutuksesta tulee säilyttää lääkekirjanpidon yhteydessä. Hoitotuotteet, joita ei ole määrännyt eläinlääkäri (esim. yrttivalmisteet), tulee olla tuotantoeläimille hyväksytyjä. Tuotteen valmistajan tulee vastata tuotteen hyväksynnästä ja sisällöstä. Pakkauksen etiketti tai tuotteen tuoteseloste on talletettava.

2.3.3 Varoajallisella lääkkeellä lääkityn lehmän maitoa ei saa toimittaa meijeriin ennen varoajan päättymistä ja ennen kuin maito on testattu lääkkejäämistä puhtaaksi Delvo-testillä. Testaustulos on kirjattava. Lääkityt eläimet merkitään selkeästi ja lypsetään viimeisenä, erillisellä lypsykoneella tai käsin taikka välittömästi lääkittyjen eläinten lypsyn jälkeen puhdistettavalla laitteistolla. Lääkittyjen eläinten maito on säilytettävä erillään.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus, Arla Suomi vaatimus

Antibiooteilla hoidetut eläimet merkitään huolellisesti ja näkyvästi. Erityistä huolellisuutta vaaditaan automaattilypsyissä. Eläimet on merkittävä ja kirjattava automaattilypsyjärjestelmän ohjausjärjestelmään ennen ensimmäistä lääkeannosta. Automaattilypsytiloilla lääkityt eläimet olisi hyvä lypsää valvotusti. Lääkityt eläimet merkitään esim. jalkapannoilla tai värисprayllä. Lääkittyjen eläinten tulee olla merkittyjä koko varoajan.

Lääkehoitoa ja varoajan toteutumista seurataan, jotta varmistetaan että lääkemaito ei aiheuta jäämiä tilasäiliömaitoon. Varoaikaa pidennetään, jos lehmän tuotos on poikkeuksellisen alhainen hoidon aikana.

Suositus on, että lääkityt lehmät lypsetään asema- ja putkilypsytiloilla lypsyjärjestyksessä viimeisenä. Jos lääkittyjen eläinten lypsässä käytetään kannukonetta, kannukone kytketään tyhjöputkistoon, ei koskaan maito-putkistoon. Kaikki välineet pestään lääkittyjen eläinten lypsyn jälkeen. Eläinten merkitseminen ja maidon huolellinen käsittely on tarpeellista, vaikka hoidossa olevat eläimet ovat erillään muusta karjasta ja maito käsitellään erillisessä lypsyjärjestelmässä. Aina on huolehdittava siitä, että lääkemaitoa ei voi joutua meijerimaidon joukkoon.

Jos epäillään, että lääkettä sisältävää maitoa on joutunut meijerimaidon joukkoon, otetaan maidosta näyte antibioottitestausta varten. Mikäli antibioottitestin tulos on positiivinen, otetaan välittömästi yhteyttä meijerin neuvontaan. Lääkejäämiä sisältävä maito on hävitettävä tilalla. Lääkejäämiä

sisältävä maito johdetaan virtsa- tai lietesäiliöön, ei jätevesijärjestelmään. Jos maitohuoneen jätevedet käsitellään omassa jätevesijärjestelmässä, voi suuri määrä antibioottimaitoa häiritä varsinkin biologisen imeytyskentän toimintaa. Tietyin edellytyksin lääkemaitoa voidaan juottaa myös vasikoille.

2.3.5 Antibiootteja ei saa käyttää ennaltaehkäisevänä hoitona, ainoastaan hoitona todettuun sairauteen.

MMM asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä

Antibioottien käytön tulee perustua diagnosoituun sairauteen. Sairauksien hoidossa on seurattava hoitosuosituksia ja lääkkeelle määritettyjä varoajoja.

2.3.6 Umpeenpanohoidoissa tilannetta arvioidaan eläinkohtaisesti.

MMM asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä

Umpeutettava lehmä voidaan hoitaa antibiooteilla, jos eläinlääkäri on todennut sen tarvitsevan hoitoa. Myös umpeenpanohoidot tulee kirjata lääkekirjanpitoon.

2.3.7 Eläimille ei saa antaa hormoneja kasvun tai maidontuotannon lisäämiseksi.

Eläinsuojelulaki, Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille

2.3.8 Eläimille saa käyttää vain eläinlääkäriin määräämiä hormonivalmisteita, jotka on hyväksytty ja rekisteröity tuotantoeläinvalmisteiksi.

2.3.9 Kiiman synkronointia ei saa tehdä maidontuotannossa oleville eläimille.

Valtioneuvoston asetus

Eläinten kiimoja ei saa hormonaalisesti synkronoida ryhminä. Yksittäisten eläinten hoitaminen hormonihoitolla on sallittua. Yksittäiset kiimattomuushoidot tai esimerkiksi alkionsiiroissa käytettävät synkronointihoidot ovat sallittuja eläinlääkäriin toteuttamina.

3. Maitotila

Tilaympäristön tulisi olla tarkoituksenmukainen ja riittävän siisti antaakseen kuvan ammattimaisesta ja hyvien käytäntöjen mukaisesta tuotantoympäristöstä.

3.1. Yleistä

3.1.1 Ammattimaisen maidontuotantotilan pihapiiri on asiallinen ja yleisvaikutelmaltaan siisti.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Tilaympäristö viestittää kuluttajalle, että tilan tuotanto on ammattimaista ja tilalla voidaan tuottaa laadukkaita elintarvikkeita. Tilan pihapiiri, rakennukset ja pihatie on pidettävä hyväkuntoisena ja siisteinä. Kuntien rakennusvalvonta valvoo rakennettua ympäristöä ja voi suorittaa tarvittaessa tarkastuksia ja katselmuksia.

3.1.2 Jätehuollosta on oltava sopimus paikallisen toimijan kanssa.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta](#)

Jätteidenkäsittelysuunnitelma on osa alkutuotantoasetuksen omavalvontasuunnitelmaa. Jätteet, kuten pakkausmateriaalit, muovit yms. hävitetään asianmukaisesti ja toimitetaan kierrätykseen säännöllisesti.

Ongelmajätteet käsitellään ja varastoidaan niin, että ne eivät aiheuta vaaraa eläimille, tilalla työskenteleville tai vierailijoille, eivätkä vaaranna rehujen tai maidon laatua. Ongelmajätteitä ovat esimerkiksi jäteöljyt, öljynsuodattimet, liuottimet ja lääkkeaineet. Ongelmajätteet tulee käsitellä lainsäädännön määrittämällä tavalla.

3.1.3 Lehmien lypsy on voitava järjestää poikkeusoloissa ja sähkökatkoksen aikana.

[Arla Suomi suositus](#)

AMS tiloilla varavoimaa tulee olla pysyvästi saatavilla tai muuten voitava osoittaa lypsyjärjestelyt poikkeustilanteessa. Tilalla ei ole välttämätöntä olla omaa varavoimajärjestelmää, jos jokin seuraavista korvaa tämän tarpeen.

1. Varavoimajärjestelmä on vuokrattavissa/lainattavissa. Tilan on ennakoon varmistettava varavoiman saatavuus. Tarvittavat varavoimaliitännät on oltava valmiina.
2. Tilan lehmät ovat käsin lypsettävissä.
3. Tilalla on traktorikäyttöinen tyhjöpumppu, joka soveltuu lypsämiseen.
4. Tilalla on sähköntoimittajan vakuutus, että tilan sähkökatkos ei voi kestää pidempään kuin 6 tuntia.

Julkinen rahoitusjärjestelmä vaatii varavoimajärjestelmän toteutuksen uudelta tuotantorakennukselta. Automaattinen ruokintajärjestelmä on kytkettävä varavoimajärjestelmään tai ruokinta on voitava järjestää muulla tavoin. Varavoimajärjestelmä ja tarvittavat liitännät tarkastetaan säännöllisesti.

3.2. Maidon käsittely ja säilytys

Maidontuotantotilalla on oltava tilat lypsämisessä, maidon jäädyttämisessä ja säilytyksessä sekä muussa maidonkäsittelyssä tarvittavien laitteiden ja välineiden puhdistamiseen.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 84/2017](#)

3.2.1 Maidonkäsittely- ja säilytystilat pidetään puhtaana ja hyvässä kunnossa. Hyönteisten, jyräjoiden ja kotieläinten pääsy tiloihin estetään.

[Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus](#)

- Maidonkäsittelytiloihin tulee olla kulku, niin että navettatiloissa ei tarvitse liikkua tarpeettomasti.
- Maidonkäsittely- ja säilytystilojen ilmanvaihdon on oltava riittävä, jotta ilma pysyy raikkaana ja viileänä.
- Ovet ja ikkunat on pidettävä suljettuina tai ne on suojattava hyönteisverkolla.

Maidonkäsittely- säilytys- ja maidonkeräilyalueen rakentamista tai remontointia suunniteltaessa on otettava huomioon lain ja Laatuohjelman vaatimukset.

3.2.2 Maidonkäsittely- ja säilytystilojen pintojen on oltava ehjät ja helposti puhtaana pidettävät.

[Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus](#)

Seinien, katon ja lattian on oltava helposti puhtaana pidettävää materiaalia, jonka voi säännöllisesti pestä ja desinfioida. Lattiapintojen kaatojen on oltava kunnossa, jotta pesuvedet valuvat pois.

3.2.3 Maidonkäsittelytiloissa on oltava vesipiste.

[Arla Suomi vaatimus](#)

3.2.4 Maidonkäsittelytilat eivät saa heikentää elintarvikeeturvallisuutta.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta](#)

Maidon jäädytys- ja säilytysolosuhteet eivät saa heikentää maidon elintarvikeeturvallisuutta. Myöskään tiloissa, joissa maitoa jäädytetään ja säilytetään, ei saa harjoittaa toimintaa, joka heikentää elintarvikeeturvallisuutta.

3.2.5 Maidonkäsittely- ja säilytystiloissa saa säilyttää vain maidon käsittelyssä tarvittavia tuotteita ja ne eivät saa aiheuttaa vaaraa maidon laadulle.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus, asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 84/2017

Maidonkäsittelytilaa ei saa pitää varastona. Tavarat ja tuotteet, joita ei voida osoittaa tarvittavan lypsyyden liittyvissä töissä, on siirrettävä pois. Pesu- ja desinfiointiaineet säilytetään turvallisesti ja huolehditaan, ettei niitä pääse maidon sekaan, jos esimerkiksi pesuaineastia kaatuu. Ainoastaan käytössä olevia pesu- ja desinfiointiaineita saa säilyttää maidonkäsittelytilassa. Pesuaineastiat on sijoitettava siten, että ne eivät estä lattioiden ja seinien puhtaanapitoa. Kaikki pesuaineastiat merkitään asianmukaisesti, jotta niiden sisällöstä ei ole epäselvyyttä. Maidon käsittelytilojen puhdistukseen ja desinfiointiin käytettävät tuotteet eivät saa vaarantaa maidon laatua.

3.2.6 Kemiallisia torjunta-aineita, myöskään karpästorjunta-ainetta ei saa käyttää maidonkäsittely- ja säilytystiloissa.

Arla Suomi vaatimus

Mekaaniset-, liima-ansat tai UV-hyönteisansat ovat hyviä vaihtoehtoja kemiallisille torjunta-aineille, edellyttäen että ne eivät vaaranna maidon laatua. Ansat on sijoitettava riittävän kauas tilasäiliöstä.

3.3. Tilasäiliö

3.3.1 On suositeltavaa, että tilasäiliö on varustettu hälyttimellä, joka tallentaa maidon säilytyslämpötilaa ja pesulämpötilaa sekä pesuaineiden kulutusta.

Arla Suomi suositus

Järjestelmän tarkoituksena on antaa kriittisiä ja informatiivisia hälytyksiä tilasäiliön toiminnasta. Tavallisesti kriittistä hälytystä ei voi kuitata ennen maidon vastaanottoa. Tällöin hakukertojen välillä tapahtuneista lämpötilapoikkeamista saadaan tieto maitoauton kuljettajalle.

3.3.2 Tilasäiliön uusimisen yhteydessä suositellaan, että uusi tilasäiliö varustetaan seurantajärjestelmällä.

Arla Suomi suositus

Tilasäiliön seurantajärjestelmän suositellaan antavan hälytykset seuraavista kriittisistä poikkeamista.

- Sähkökatkos kestää yli 30 min.
- Sekoituksen väli yli 60 min.

- Maidon lämpötila yli 9 astetta yli 3 tuntia.
- Alhainen pesulämpötila.
- Pesuaineen saannissa on häiriö.

3.3.3 Maidon jäähdytysjärjestelmissä saa käyttää vain hyväksytyjä kylmäaineita. Ey asetus otsonikerrosta heikentävistä aineista

Kylmäaineet R12 ja R22 (HCFC) ovat haitallisia otsonikerrokselle, tämän vuoksi niiden lisääminen tilasäiliöihin ei ole enää sallittua. Kyseisten kylmäaineiden käyttö päättyy vanhojen tilasäiliöiden poistussa käytöstä.

Laajalti käytetään kylmäaineita HFC 134a ja R404a tilasäiliöissä, jotka ovat erittäin voimakkaita kasvihuonekaasuja. Uudet kylmäaineet korvaavat otsonikerrokselle haitalliset tuotteet. Kaikkia kylmäaineita on käsiteltävä niin, että niiden aiheuttamat ympäristöhaitat minimoidaan. Käytetty kylmäaine on merkittävä tilasäiliöön tai tilasäiliön käyttötietoihin.

3.3.4 Tilasäiliön jäähdytysjärjestelmä tulee tarkastaa lakien ja asetusten mukaisesti. Tarkastusten väli riippuu käytetyn kylmäaineen määrästä ja haitallisuudesta. Tarkastuksen voi tehdä vain Tukesin kylmäainetöihin valtuuttama henkilö. Valtioneuvoston asetus otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huollosta

Kylmäaineen vuoto vaikuttaa jäähdystehoon ja aiheuttaa haittaa ympäristölle. Kylmäainevuototarkastuksen yhteydessä tilasäiliö kannattaa huoltaa myös muilta osin. Huolloista pidetään kirjaa ja tarkastus- ja huoltoraportit säilytetään. Tilasäiliön omistaja (tuottaja, meijeri tai yksityinen toimija) on velvollinen huolehtimaan omistamansa tilasäiliön määräaikaishuollosta. Tilasäiliön käyttäjä on velvollinen ilmoittamaan muusta huoltotarpeesta tai laitevioista.

3.3.5 Tilasäiliön hävittäminen.

Tilasäiliön omistajan on huolehdittava säiliön asianmukaisesta hävittämisestä. Kylmäaineiden talteenotosta on huolehdittava ennen kuin tilasäiliö romutetaan. Talteenoton suorittajan tulee olla valtuutettu yritys, jolla on dokumentaatio kerätyn kylmäaineen määrästä, tyypistä ja käsittelystä.

EU asetus otsonikerrosta heikentävistä aineista

3.3.6 Pesuissa käytettävien aineiden tulee olla tilasäiliön pesuun sopivia.

Arla Suomi vaatimus

Tilasäiliö pestään jokaisen tyhjennyskerran jälkeen. Tilasäiliö huuhdellaan

noin +30°C—+40°C asteisella vedellä, jonka jälkeen varsinainen pesu +60°C—+90°C asteisella vedellä, jotta tilasäiliö lämpenee riittävästi ja pesuveden lämpötila ei laske alle +45°C asteen (mitattuna poistoletkusta). Pesuvesien lämpötiloja suositellaan mitattavaksi kerran kuukaudessa. Veden määrä ja virtaus, lämpötilan säilyminen pesun aikana ja pesuaineen oikea annostelu ovat säännöllisesti seurattavia asioita.

Vuoropesu, missä emäksinen- ja hapanpesu vuorottelevat, on tehokas poistamaan maitojätettä ja maitokiveä. Pesun jälkeen voidaan suorittaa desinfiointi, millä tuhoetaan mahdolliset bakteerit ja estetään niiden kasvu. Tilasäiliö huuhdellaan pesu- ja desinfiointiainejäämistä ennen seuraavan lypsyn aloitusta. Tilasäiliön pesuohjeet sijoitetaan tilasäiliön läheisyyteen. Pesu- ja desinfiointiaineet, joita käytetään maitovälineiden pesuun, tulee olla elintarvikehyväksytyjä ja ne eivät saa sisältää QAC-yhdisteitä.

3.4. Maidonkäsittelylaitteet

3.4.1 Maidonkäsittelylaitteiden ja tilasäiliöiden materiaalien tulee olla ruostumatonta terästä tai muuta elintarvikehyväksyttyä materiaalia.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus

Maidonkäsittelylaitteiden varaosien on oltava tarkoituksen mukaisia ja elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien täytettävä lain vaatimukset. Kumi- tai muoviosat eivät saa sisältää ftalaatteja, jotka ovat muovien pehennysaineita.

3.4.2 Lypsykone huolletaan ja testataan säännöllisesti ja tarpeen mukaan, jotta eläinten terveys ja maidon laatu ei vaarannu. Tehdyistä huolloista on pystyttävä esittämään tarvittaessa todistus.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus, asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta

Säännöllisellä huollolla ja testauksella havaitaan viat ajoissa, kuten heikon alipaineen tai kumiosien haurastumisen. Nämä vaikuttavat utareterveyteen sekä maidon bakteeri- ja solupitoisuuksiin. Tuottajan on huolehdittava itse lypsykoneen huollosta.

3.4.3 Maidonkäsittelyvälineiden pesuun käytettävän veden on täytettävä lakisääteiset vaatimukset.

Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta

Pesuveden tulee olla tutkittua ja hyvälaatuista. Veden laatu voidaan

Minva Lahtimea

varmistaa käyttämällä kunnallisten vedenottamoiden vettä tai ottamalla omasta kaivosta vesinäyte ennen käyttöönottoa ja sen jälkeen säännöllisesti kolmen vuoden välein. Oman kaivon vedestä on tutkittava vähintään E.coli ja suolistoperäiset enterokokit sekä arvioitava väri ja haju. Uusin tutkimustodistus tulee säilyttää ja se on pyydettäessä pystyttävä esittämään.

3.4.4 Desinfioinnissa saa käyttää vain hyväksytyjä tuotteita.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus

3.4.5 Vedenpaineen, pesuaineen ja pesun muiden osatekijöiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita hyvän pesutuloksen takaamiseksi.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus, Arla Suomi vaatimus

Lypsykone pestään jokaisen lypsykerran jälkeen. Automaattilypsyjärjestelmä on pestävä vähintään kaksi kertaa päivässä. Suositus on, että pesu ja suodattimen vaihto tehdään useammin. Pesuveden lämpötila ei saa laskea alle +45°C asteen. Maidonkäsittelylaitteiden pesuohjeet ovat maitohuoneessa näkyvällä paikalla. Pesu- ja desinfiointiaineet eivät saa sisältää QAC-yhdisteitä. Kyseisiä yhdisteitä ei saa käyttää elintarvikkeen kanssa kosketuksissa olevien pintojen pesu- ja desinfiointiaineissa.

3.4.6 Automaattilypsytilojen vaatimukset.

MMM:n asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta, Toimialakohtainen vaatimus

1. Automaattisessa lypsylaitteistossa on oltava järjestelmä,

- a) joka on ohjelmoitavissa itsenäisesti havaitsemaan ja ohjaamaan muuttuneen maidon erilleen elintarvikkeeksi tarkoitettusta maidosta (erottelujärjestelmä) ja
- b) johon voidaan etukäteen ohjelmoida tiedot eläimistä, joiden maito ohjataan erilleen, kuten tiedot lääkityistä ja vastapoikineista eläimistä.

3.4.7 Lypsyjärjestelmän sopivuus ja asianmukainen käyttö vähentää maidon muokkaantumista.

Arla Suomi suositus

Ilmavuodot, ylipitkät maitoletkut ja ilman pääsy lypsimistä lisäävät maidon muokkaantumista, mikä aiheuttaa maitoon makuvirheitä. Parsinavetassa olisi hyvä olla kahta lehmää kohti vähintään yksi maitohana putkistossa, jolloin maitoletkutujen pituus on normaali. Maidon muokkaantuessa maidossa olevat vapaat rasvahapot lisääntyvät (FFA-arvo) ja maitoon kehittyi eltaantunut makuvirhe, lipolyysi.

3.5. Lypsy

3.5.1 Kaiken meijeriin lähetettävän maidon on oltava muuttumatonta.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus

Eläimet, joissa havaitaan utaretulehduksen tai muiden utaresairauksien oireita tai ihmiseen tarttuvaa tautia tai joiden maito voi lääkityksen johdosta sisältää jäämiä, on lypsettävä viimeisenä, tai erillisellä lypsykoneella taikka välittömästi näiden eläinten lypsyn jälkeen puhdistettavalla laitteistolla. Sama koskee ternimaitoa. Umpeen menevän tai vähässä maidossa olevan lehmän maitoa ei saa lypsää meijerimaidon sekaan (≤ 6 kg).

Ternimaito on lypsettävä erikseen, eikä sitä saa sekoittaa meijerimaitoon. Ternimaitoajaksi luetaan poikimisesta seuraavat neljä vuorokautta, minä aikana lehmä on lypsetty normaalisti. Mikäli lehmää tai hiehoa lypsetään ennen poikimista, noudatetaan myös neljän vuorokauden varoaikaa. Mahdollisen umpeenpanohoidon varoaikaa tulee noudattaa ja maito on todettava Delvo-testillä puhtaaksi ennen meijerimaidon joukkoon lypsämistä. Ternimaito on hyvä jäähdyttää nopeasti ja pakastaa, mikäli sitä halutaan säilyttää pidempään.

Lypettäessä tilasäilöön on käytettävä aina maitosuodatinta. Maitosuodattimet on vaihdettava ennen lypsyn aloittamista ja tarvittaessa lypsyn aikana.

3.5.2 Ennen lypsä vetimet ja tarvittaessa utareet laajemminkin puhdistetaan,

sekä mahdollinen kosteus vetimissä ja utareen pohjassa kuivataan puhdistuksen jälkeen huolellisesti.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus

Utareen huolellisella puhdistamisella minimoidaan bakteerien siirtymistä maitoon utareen pinnalta. Hyvä utareen esikäsitteily myös valmistaa lehmän lypsyyn ja käynnistää maitohormonin, oksitosiinin, erityksen. Jokaiselle lehmälle on varattava oma lypsyliina. Utareen puhdistamiseen käytetyt pesuaineet on huolellisesti puhdistettava vetimien pinnalta ennen lypsin kiinnittämistä. Vedinkastoon tarkoitettuja tuotteita saa käyttää vain välittömästi lypsämisen jälkeen. Utareiden ja sorkkien puhdistus- ja hoitoaineet eivät saa sisältää QAC-yhdisteitä.

3.5.3 Välittömästi ennen lypsä ja sen aikana lypsypaikalla ei saa tehdä sellaista työtä, joka voi vaikuttaa haitallisesti maidon laatuun, esim. annostella lääkkeitä tai käyttää utareen tai sorkkien hoitoaineita.

Laki eläinten lääkitsemisestä

Lehmälle ei saa annostella lääkkeitä lypsyn aikana, lukuun ottamatta maitohormonia. Tuotantoeläimille annosteltavia lääkkeitä ja muita eläinten käsittelyssä käytettäviä aineita käytettäessä on varmistuttava, että eläimistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuus tai laatu ei tarpeettomasti heikkene.

3.6. Maidontuotantorakennukset

3.6.1 Uutta tuotantorakennusta suunnitellessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva eläinsuojelulainsäädäntö, karjan hyvinvointi ja hyvät maidontuotannon toimintatavat.

Arla Suomi vaatimus

3.6.2 Parret ja karsinat on pidettävä kuivina ja tarvittaessa niissä on käytettävä kuivikkeita.

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta

Makuualustan tulee olla kuiva ja puhdistettava lannasta säännöllisesti. Alle kaksiviikkoisella vasikalla on oltava kuivitettu makuupaikka.

3.6.3 Uusiin tuotantorakennuksiin sekä laajennuksiin suositellaan rakennettavaksi poikimakarsinat/sairaskarsinat.

Arla Suomi suositus

Työskentelyn helpottamiseksi ja eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi poikiville/

sairaille eläimille on hyvä olla muusta karjasta erotettu alue poikimiseen.

Vakavia tarttuvia tauteja sairastavat eläimet on voitava eristää muusta karjasta. Erillinen karsina helpottaa poikivan/sairaana eläimen hoitoa ja takaa eläimelle oman rauhan toipumiseen.

3.6.4 Alle 6 kk ikäisiä vasikoita ei saa pitää kytkettyinä.

[Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta](#)

3.6.5 Tuotantorakennuksen karsinat, parret ja kulkuväylät pidetään puhtaina ja hyvässä kunnossa. Laiduntavien eläinten kulkuväylät ja makuualueet järjestetään niin, että eläimet eivät likaannu tarpeettomasti. Eläinten tarpeeton likaantuminen vaarantaa elintarvikehygieniaa, eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

[Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta](#)

Lattiat eivät saa olla liukkaat ja ne on voitava pitää helposti kuivana, joko käyttämällä kuivikkeita tai huolehtimalla muutoin siitä, että nestemäiset eritteet poistuvat asianmukaisesti.

3.6.6 Maidon keräilyalue on pidettävä puhtaana. Keräilyalueen kautta ei saa kuljettaa eläimiä laitumelle. Keräilyalueella tarkoitetaan aluetta, jolla maitoauton kuljettaja työskentelee.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Maidonkäsittelytilan ja keräilyalueen on oltava puhtaat. Maidonkäsittelytilan lattiassa ei saa olla pinttynyttä likaa, vaan se on pestävä säännöllisesti. Imuletkun on pysyttävä puhtaana keräilyhygienian takaamiseksi sekä esimerkiksi tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi. Maidonkäsittely- ja säilytystilan edustan on oltava esim. asfaltti- tai murskepintainen. Maito on pystyttävä keräämään kaikkina vuodenaikoina. Pihan ja pihatien hiekoituksesta sekä lumen auraamisesta on huolehdittava.

3.6.7 Hyönteisten, jyräjien ja kotieläinten pääsy maidonkäsittely- ja säilytystiloihin on estettävä ja tuhoeläinten torjunnasta huolehditaan.

[Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus](#)

Mikäli haittaeläinten torjunnassa käytetään torjunta-aineita, huolehditaan että ne eivät aiheuta riskiä eläinten rehujen puhtaudelle, ihmisille tai eläimille. Torjunta-aineiden käytöstä on pidettävä kirjaa.

3.6.8 Sikoja ja siipikarjaa ei saa pitää samoissa tiloissa lypsykarjan kanssa.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Siat ja siipikarja lisäävät salmonellariskiä maidontuotantotilalla.

3.7. Tarttuvien tautien ennaltaehkäisy

3.7.1 Kaikki nautaeläimet on korvamerkittävä ja rekisteröitävä.

[MMM:n nautaeläinten tunnistamisesta, Laki eläintunnistusjärjestelmästä](#)

Tuottajan on pidettävä omistamistaan tai hallitsemistaan nautoista ajan tasalla olevaa nautaeläinluetteloa, jossa on pitopaikkakohtaiset nautojen perustiedot sekä mahdolliset osto- ja poistopäivämäärät ja niihin liittyvien ostajien tai myyjien tunnisteet (tilatunnus, asiakastunnus tai eläinvalittajätunnus).

Tapahtumat on kirjattava sähköiseen nautaeläinluetteloon viimeistään seitsemäntenä päivänä tapahtumasta. Jos käytössä on paperinen nautaeläinluettelo, tapahtumat on kirjattava viimeistään kolmantena päivänä tapahtumasta. Nautarekisterissä tiedot on oltava viimeistään seitsemäntenä päivänä tapahtumasta. Jokainen nautaeläin on merkittävä korviin kiinnitettävillä Ruokaviraston hyväksymillä korvamerkeillä 20 vuorokauden sisällä sen syntymästä tai ennen sen siirtoa syntymäpitopaikastaan.

3.7.2 Lypsyyn osallistuvien on noudatettava hyvää henkilökohtaista hygieniaa ja lypsäjillä tulee olla puhtaat vaatteet ja suojaimet, kuten esiliina ja käsineet. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus

Navetassa työskenteleville ja siellä vieraileville varataan tarkoituksenmukainen paikka käsien ja jalkineiden pesua ja suojavaatteiden säilytystä varten

3.7.3 Lypsyyn osallistuvilla henkilöillä ei saa olla eläimiin tai maidon kautta ihmisiin tarttuvaa sairautta.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Tartunnallisten sairauksien leviämistä voidaan vähentää käyttämällä suojakäsineitä lypsettäessä. (esim. kertakäyttökäsineet). Kädessä olevat haavat peitetään vettä läpäisemättömällä siteellä tai käsineillä.

3.7.4 Ulkomailla tapahtuvan kotieläintilakäynnin jälkeen navettaan voi mennä vasta 48 tunnin kuluttua käynnistä. Tämä koskee sekä tilalla vierailevia että tilalla työskenteleviä. Tämä on myös meijerin salmonellavakuutuksen suojeluehtona.

[Arla Suomi vaatimus](#)

On hyvä tiedostaa, että ulkomaiset vierailijat, työntekijät ja lomittajat voivat olla tarttuvien eläintautien kantajia. Vaatteet pestään ja kengät desinfioidaan aina ulkomailla tapahtuneen tilavierailun jälkeen.

3.7.5 Vierailijoille varataan tilalta saappaat tai kertakäyttöiset suojajalkineet, sekä tarvittaessa muut suojavaatteet.

Arla Suomi suositus

Tilalla vieraileville (eläinlääkärit, neuvojat, seminologit, huoltomiehet, ym.) tarjotaan suojavaatteet, jalkinesuojat tai tilan jalkineet.

3.7.6 Uusiin tuotantorakennuksiin suositellaan rakennettavaksi hygieniateinen, josta ei ole yhteyttä maidonkäsittelytilaan. Hygieniateinen varustetaan pesu- ja desinfiointipaikalla ja -välineillä.

Arla Suomi suositus

Tilatason tautisuojauksesta on ohjeita Eläinten Terveys ETT ry:n nettisivuilla. <https://www.ett.fi/nauta/tilatason-tasosuojaus/muita-tautisuojausohjeita/>

3.7.7 Teuras- ja välityseläinten kuljettajat välttävät tarpeetonta liikkumista navetassa.

Arla Suomi suositus

Teuras- ja välityseläinten kuljettajille tulee tarjota tilalta suojavaateetusta ja jalkineita, kuitenkin vähintään mahdollisuus käsien ja saappaiden pesuun ja desinfiointiin. Turhaa liikkumista eläintiloissa ja eläinten koskettelua tulee välttää. Pyritään itse siirtämään tilalta lähtevät eläimet mahdollisimman lähelle ovea.

3.7.8 Uuteen tuotantorakennukseen tai laajennukseen on tehtävä kokoomatila, johon teuraseläimet voidaan sijoittaa ennen keräilyä.

Arla Suomi suositus

Kokoomatilan tarkoituksena on estää eläinkuljetusauton kuljettajan kontaktit tilan muiden eläinten kanssa ja pienentää näin tarttuvien eläintautien leviämisen riskiä.

3.7.9 Maitotilan on noudatettava kansallista tartuntatautien vastustusohjelmaa.

Eläintautilaki

Pitkäjänteisellä ja suunnitelmallisella toiminnalla voidaan ennaltaehkäistä

ja rajoittaa tartuntatautien leviämistä. (Suomessa ei ole todettu leukoosia, tuberkuloosia, bruselloosia, suu- ja sorkkatautia eikä ibr-, ipv- ja bvd-virusia). Jos tilalla epäillään tai on todettu salmonellatartunta, on otettava välittömästi yhteyttä meijerin neuvontaan. Eläinlääkäriin ohjeita tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi on noudatettava.

3.7.10 Ostettaessa eläimiä ulkomailta on noudatettava kansallisia määräyksiä.

Eläintautilaki

Eläinten maahantuontia suunniteltaessa on otettava yhteyttä Ruokavirastoon ja ETT ry:een tarkempien ohjeiden saamiseksi.

3.7.11 Ostettaessa spermaa tai alkioita ulkomailta on noudatettava lain vaatimuksia.

MMM:n asetus sonnin spermalle asetettavista eläinten terveystaustista

Ulkomaisen eläinaineksen, sperman tai alkioiden tuonnissa on noudatettava tuontiajankohtana voimassa olevia Ruokaviraston ohjeita ja määräyksiä.

3.7.12 Kuolleet ja lopetetut eläimet on peitettävä huolellisesti raatojen keräilyyn tai hautaamiseen saakka.

Arla Suomi vaatimus

Ulkopuolisille kulkijoille näkyvät kuolleet eläimet antavat huonon kuvan tilanpidosta ja vaikuttavat haitallisesti elinkeinon imagoon. Kuolleet eläimet ja raatojenkeräily ovat myös riskejä tartuntatautien leviämislle. Raatojen säilytys- ja keräilyalue on pidettävä erillään tilan karjasta, rehunkäsittely-alueista, maidonkäsittely-, säilytys- ja keräilyalueesta.

3.8. Karjanhoitajat ja lomittajat

3.8.1 Tilalla työskentelevät henkilöt on perehdytettävä tehtäviinsä. Heidän tulee olla selvillä toimintansa vaikutuksista elintarvikehygieniaan.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus

Perehdytettävät asiat

- eläinten terveys ja hyvinvointi
- rehu- ja maitohygienia
- eläinlääkkeiden käyttö
- jätehuolto
- kemikaalien käyttö
- tarvittavat kirjaukset

Kaikkien ohjeistusten tulee olla kielellä, jota kaikki työntekijät ymmärtävät. Poikkeamatilanteiden hallintaohjeiden tulee olla kirjallisina (esim. antibiootti-vahinko-ohjeistus). Kirjallisen ohjeistuksen tulee olla selkeä ja sisältää tarvittavat yhteystiedot mm. meijerin neuvontaan.

4. Ympäristö

Maidontuotannossa pyritään huomioimaan ympäristönsuojelu parhaalla mahdollisella tavalla. Maidontuotannossa käytettyjen tuotteiden alkuperä tunnetaan ja kasvinsuojeluaineita käytetään vastuullisesti. Tuotantopanosten käytön tulee olla suhteessa tuotantomääriin. Kun tuotannon tehokkuutta parannetaan, ympäristövaikutukset tuotettua yksikköä kohti pienenevät. Täydentäviä ehtoja on noudatettava, jos on hakenut EU:n kokonaan tai osittain rahoittamia tukia tai kansallisia viljelijätukia.

Täydentävät ehdot koostuvat viljelyyn liittyvistä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista.

4.1 Tilanpidossa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus ja toiminnan vaikutukset siihen.

EU:n luonto- ja lintudirektiivi, Arla Suomi suositus

Luonnon monimuotoisuutta ylläpidetään ja säilytetään. Luonnonvaraisia kasveja ja eläimiä sekä luontotyyppisiä suojellaan ja otetaan huomioon luonnonarvot kaikessa toiminnassa.

4.2 Noudatetaan lannoitteiden sisältämän typen enimmäismääriä ja lannanlevitysrajoituksia.

Nitraattiasetus, Täydentävät ehdot

Lannoituksessa noudatetaan nitraattiasetusta. Nitraattiasetus sisältää typen käytön enimmäismäärät. Liika typi huuhtoutuu helposti ja aiheuttaa vesistöjen rehevöitymistä. Tuotantoeläinten lannassa ja orgaanisissa lannoitteissa vuosittain levitettävä kokonaistypen määrä voi olla enintään 170kg/ha. Lannan levittäminen pellolle on sallittu 1.4.–31.10. välisenä aikana.

4.3 Lanta-analyysi teetetään viiden vuoden välein.

Nitraattiasetus, täydentävät ehdot

Lanta-analyysissä määritetään lannan sisältämä liukoinen typi, kokonaistyppi ja kokonaisfosfori. Lanta-analyysin ja muiden lannoitevalmisteiden tiedot säilytetään. Lannoituksesta pidetään kirjaa vuosittain. Kirjanpito sisältää tiedot

lohkojen ravinnelisäykseen käytetyn lannan ja lannoitevalmisteiden määristä, satotasoista ja ajankohdista, milloin lantaa on levitetty.

4.4 Ruokinnan suunnittelua varten teetetään analyysit tilalla tuotetuista karkearehuista.

Arla Suomi suositus

Ruokinnan suunnittelussa otetaan huomioon rehujen laatu ja tuotosvaste. Valkuaisruokinnan optimoinnilla vaikutetaan tuotannon taloudellisuuteen, koska hyvälaatuinen rehuvalkuainen on kallista. Valkuaisyliruokinta on haitallista ja tarpeetonta eläimille. Ylimääräinen typi ja fosfori poistuvat lannan ja virtsan mukana ja lisää siten ravinteiden huuhtoutumista ja turhaa ympäristökuormitusta.

4.5 Puhdistamolietettä sisältävää lannoitevalmistetta ei saa käyttää rehuntuotannossa oleville pelloille.

Lannoitevalmistelaki, Arla Suomi vaatimus

Tilan oman sakokaivolietteen voi levittää pellolle, mutta sakokaivoliete on käsiteltävä (kalkkistabiloitava) ennen levitystä ja tätä koskevat samat rajoitukset kuin puhdistamolietettä sisältävää lannoitevalmistetta. Puhdistamolietettä sisältäviä lannoitevalmistetta saa käyttää vain viljoille, öljykasveille ja kasveille, joita ei käytetä ihmisravinnoksi tai eläinrehuksi. Nurmelle puhdistamolietettä sisältävää lannoitevalmistetta saa levittää vain perustettaessa nurmi suojaviljan kanssa ja multaamalla huolellisesti.

MÄÄRITELMÄT

Puhdistamolietettä sisältävä lannoitevalmiste

Puhdistamoliete on jätevedenpuhdistamoiden jätevesilietettä. Puhdistamoliete käsitellään kompostointi- tai biokaasulaitoksissa aina ennen maatalouskäyttöä. Puhdistamolietettä käsittelevien laitosten tulee olla Ruokaviraston hyväksymiä.

Ruokajäte eli entiset elintarvikkeet

Entisten elintarvikkeiden käyttö eläinten ruokinnassa, Eviran ohje 12571/1, 28.9.2015

Ruokajätettä, jota syntyy ravintoloiden, ruokaloiden yms. julkisten keittiöiden tähteeksi jääneestä ruuasta. Entisiä eläinperäisiä elintarvikkeita, pois lukien maito- ja munatuotteet, ei saa käyttää elintarviketuotantoeläinten ruokintaan. Kasvipäristen entisten elintarvikkeiden rehukäyttö on mahdollista myös elintarviketuotantoeläimille.

Eläinperäinen jäte, eli eläinperäiset sivutuotteet

Eläimistä saatavat sivutuotteet jaetaan kolmeen luokkaan, niiden ihmisten ja eläinten terveydelle aiheuttamien riskien mukaan. Tarkempi luettelo luokkiin kuuluvista aineksista on asetuksen (EY) N:o 1069/2009 artikloissa 8,9 ja 10.

4.6 Käyttökohteet ja rajoitukset puhdistamolietettä sisältävän maanparannus-aineen käytölle.

Lannoitevalmistelaki

Puhdistamolietettä sisältäviä maanparannusaineita saa käyttää vain viljoille, öljykasveille ja kasveille, joita ei käytetä ihmisravinnoksi tai eläinrehuksi. Nurmelle puhdistamolietettä sisältävää maanparannusainetta saa levittää vain perustettaessa nurmi suojaviljan kanssa ja multaamalla huolellisesti. Lietetuotteet ovat lannoitevalmisteita, ja niiden käyttöä rajoittavat nitraatti-asetukseen ja ympäristökorvaukseen liittyvät säädökset.

4.8 Puhdistamolietettä sisältäviä lannoitevalmisteita ei saa käyttää luonnonmukaisessa tuotannossa.

Arla Suomi vaatimus

4.9 Kemikaaleja tulee käyttää turvallisesti.

Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta

Kemikaaleiksi eli biosideiksi luokitellaan pudistusaineet, desinfiointiaineet, vedinkastot, kasvinsuojeluaineet ja tuholaisten torjunta-aineet. Käytettyjen aineiden käyttöturvatiedotteet on säilytettävä ja biosidien käytöstä sekä varastoinnista on pidettävä kirjaa.

4.10 Tuotannossa käytettävät kemikaalit varastoidaan turvallisesti, niin että ne eivät ole lasten tai eläinten ulottuvilla. Kemikaalit säilytetään aina erillään elintarvikkeista ja rehuista.

Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta

5. Poikkeamatilanteiden hallinta

Eläinten hyvinvointi ja maidon hyvä laatu on pystyttävä varmistamaan myös poikkeamatilanteissa. On myös varauduttava tilanteeseen, jossa karjanhoitaja on estynyt tekemästä töitä onnettomuuden tai sairastumisen vuoksi.

5.1. Poikkeamatilanteen toimintaohjeet

Tilojen tulee laatia ohjeet kirjallisina seuraaviin tilanteisiin:

Arla Suomi suositus

- puutteellinen maidonjäähdytys
- antibioottia tai muuta vierasainetta maidon joukossa
- sähkökatkos
- pilaantunut rehuerä tai juomavesi
- eläintaudin puhkeaminen
- hoitajan sairastuminen

On suositeltavaa, että tilalla varaudutaan myös muiden mahdollisten riskitilanteiden (esim. tulipalo, myrsky tai tulva) varalta. Tuottajapalvelusivustolta on saatavilla taulukoita suunnitelmien pohjaksi.

5.1.1 Ongelmatilanteet maidon jäähdytyksessä

Vastaanotettavan maidon lämpötila saa olla korkeintaan +6°C. Suositeltava maidon säilytys- ja keräilylämpötila on alle +4°C. Maito ei myöskään saa jäätyä.

Poikkeustilanteissa, joissa varmistutaan, ettei kuorman lämpötila nouse yli +6°C voidaan vastaanottaa maksimissaan +10°C asteista maitoa. Maitoauton kuljettaja tekee tilannekohtaisen arvion.

5.1.2 Antibioottia tai muuta vierasainetta maidon joukossa

Maidossa ei saa olla lääkettäjämiä, mikrobien kasvunestoaineita tai muiden kemiallisten aineiden jäämiä. Jos tankkimaitoon epäillään joutuneen antibioottia, pesuainetta tms. tilalta on otettava heti yhteyttä meijerille ja maitoauton kuljettajaan. Maitoa ei saa kerätä ennen maidon laadun varmistamista.

Antibioottiepäily varmistetaan Delvo-testillä ennen maidon hävittämistä. Antibioottia sisältävää maitoa ei saa lähettää meijeriin ja maito on hävitettävä tilalla, joko multaamalla peltoon tai hävitettävä lietelannan joukossa.

5.1.3 Sähkökatkos

Sähkökatkoksen aikana eläinten on saatava rehua ja vettä. Eläinten lypsy on voitava järjestää sähkökatkoksen aikana, jotta eläimille ei aiheudu haittaa pitkittyneestä lypsävällestä.

5.1.4 Eläinten rehujen ja juomaveden pilaantuminen

Pilaantunutta rehua tai vettä ei saa antaa karjalle. Mahdollisen saastelaskeuman uhatessa seurataan viranomaisten tiedotteita ja toimintaohjeita.

Käytännön toimintaohjeita ja apua ongelmatilanteiden ratkaisemiseen voi pyytää eläinlääkäriltä tai ruokintaan erikoistuneelta neuvojalta.

5.1.5 Zoonoosin esiintyminen eläimissä tai ihmisissä

Zoonoosi on eläimistä ihmiseen tai ihmisestä eläimiin tarttuva tauti. Mikäli tilalla epäillään esiintyvän zoonoosia, on otettava yhteyttä eläinlääkäriin ja tehtävä toimintasuunnitelma, kuinka tartunnan riskiä minimoidaan ja taudin edelleen tarttumista ehkäistään. Samankaltainen suunnitelma tehdään myös ihmisestä eläimiin tai maitoon tarttuvan taudin tai mikrobiologisen kontaminaation varalta.

5.2. Korvaus maidosta, jota ei ole voitu noutaa

5.2.1 Korvaus maidosta, jota ei ole voitu noutaa

Meijeri maksaa tuottajalle korvauksen maidosta, jota ei ole voitu noutaa tuottajasta riippumattomasta syystä.

6. Maidon keräily

6.1. Uudet tuotantorakennukset ja laajennukset

6.1.1 Uuden tai laajennettavan tuotantorakennuksen suunnittelussa otetaan huomioon Arlan Suomi yhteistyömeijereiden tavoitteet keräilyssä.

Tulevaisuuden tavoitteita:

- Maitoauton ei tarvitse peruuttaa
- Maito voidaan kerätä lypsyajoista riippumatta
- Maito voidaan kerätä kaikilta tiloilta 15 m pitkällä autolla.
- Maito voidaan kerätä myös ajoneuvoyhdistelmällä.

6.2. Tiet, maidonkeräilyalue ja maitohuone

6.2.1 Keräilyolosuhteiden tulee olla kunnossa.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Maitoauton on voitava liikkua esteettä pihatiellä ja maidonkäsittely-säilytystilan edustalla. Kuljettajan on voitava suorittaa maidon keräily kaikkina vuodenaikoina vaarantamatta omaa terveyttään ja turvallisuuttaan, käyttämättä tarpeettomasti aikaa tai vaarantamatta keräilykaluston kuntoa. Sujuvan keräilyn takaamiseksi maitoauton kulkureitillä on oltava esteetöntä tilaa 4 m leveydeltään ja korkeudeltaan.

6.2.2 Piha-alue ja tiet on pidettävä puhtaana lumesta ja tarvittaessa hiekoitettava.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Kuljettaja arvioi tien ajokelpoisuuden tilalle mennessä.

Jos tuottaja toteaa, että tie ei ole riittävän hyvässä kunnossa tai on liian vaarallista noutaa maidot, hänen on viipymättä otettava yhteyttä kuljetusyritykseen tai kuljettajaan.

6.2.3 Jos maidonkäsittelytilan ovi on asennettu räystäään alle, räystääs on varustettava sadevesikourulla.

[Arla Suomi vaatimus](#)

6.2.4 Maidonkäsittelytilan sisäkorkeuden tulee olla riittävä, jotta tilasäiliön luukku voidaan vaivatta avata maidon aistinvaraisen laadun ja tilasäiliön tarkastamiseksi.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Maidonkäsittelytilan valaistuksen tulee olla riittävä ja tilasäiliön olla sijoitettu niin, että maito voidaan tarkastaa ja ottaa näytteet. Tilasäiliön huoltoluukun on mahdollista aukeamaan esteettä. Lisäksi tilasäiliön sisäpintojen puhdistaminen on pystyttävä tarkastamaan.

6.2.5 Maitoauton imuletkun pituus on enimmillään 12 metriä.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Maidonkäsittelytilan sijoittelua mietittäessä huomioidaan keräilykaluston asettamat vaatimukset. Imuletkun pituus voi olla enimmillään 12 metriä, pidempi pumppausmatka aiheuttaa maidon muokkaantumista.

6.2.6 Tilasäiliön sijoittaminen.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Tilasäiliön sijoittamisessa maidonkäsittelytilaan huomioidaan, että maidon keräilyssä imuletkun kiinnittämisen tulee olla vaivatonta ja se on voitava tehdä hygieenisesti. Tilasäiliön läheisyydessä tulee olla vesipiste.

6.2.7 Valokatkaisin on sijoitettava kuljettajan työskentelyalueelle sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen. Valot voivat syttyä myös liiketunnistimella.

[Arla Suomi vaatimus](#)

6.2.8 Tilasäiliöön merkitään selkeästi, jos säiliössä olevaa maitoa ei saa kerätä maitoautoon.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Jos epäillään, että tilasäiliömaidon joukkoon on joutunut antibioottimaitoa tai jos maito ei muutoin täytä elintarvikevaatimuksia, esim. maidon lämpötila on ollut poikkeava (lämmin tai jäähtynyt) tai maidon ulkonäkö tai haju on epänormaali, on meijerille ja maitoauton kuljettajalle ilmoitettava asiasta ennen keräilyä.

Poikkeamatilanteessa, jossa maidon keräilyaika on lähellä ja maito on esimerkiksi sähkökatkoksen vuoksi liian lämmintä tai epäillään antibioottimaitoa joutuneen tilasäiliöön, maitoautoon on ilmoitettava ja tilasäiliö on merkittävä selkeästi. Tämän vaatimuksen tavoitteena on estää jalostukseen kelpaamattoman maidon kerääminen meijerimaidon joukkoon. Poikkeamatilanteissa otetaan yhteyttä meijerin neuvontaan.

6.3. Tilasäiliöt

TILASÄILIÖTYYPIT:

Tilasäiliö:

Jääpankki- tai suorajäähdytteinen tilasäiliö. Pysty- tai vaakamalli.

Bufferisäiliö:

Säiliö, joka mahdollistaa maidon keräilyn lypsyn aikana. Bufferisäiliö on sijoitettuna lypsyjärjestelmän ja tilasäiliön väliin. Bufferisäiliön on suositeltavaa olla varustettuna jäähdytys- tai esijäähdytysjärjestelmällä. Bufferisäiliön puhtaus pitää pystyä varmistamaan.

Siilotilasäiliö:

Tilasäiliö, joka on sijoitettu ulos ja kaikki letkuyhteet sijaitsevat maidonkäsittelytiloissa.

Lisäsäiliö:

Lisäsäiliö, joka on sijoitettu varsinaisen tilasäiliön yhteyteen.

6.3.1 Tilasäiliön materiaalin tulee täyttää elintarvikehygieniavaatimukset.

[Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus](#)

Maidonsäilytysvälineiden tulee täyttää elintarvikkeiden säilyttämiseksi asetetut vaatimukset. Materiaalien tulee olla pestäviä, desinfiotavia sekä myrkyttömiä.

6.3.2 Tyhjään tilasäiliöön lypsetäessä jäähdytys on aloitettava 45 minuutin kuluessa lypsyn aloituksesta.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Vaatimus koskee kaikkia tilasäiliötyyppejä. Maidon jäähdytys on aloitettava

heti, kun se on mahdollista. Kuitenkin on huomioitava, että säiliössä on riittävästi maitoa ennen jäähdytyksen aloittamista. Sekoittajan lavan on yletyttävä maitoon, jotta maito ei jäädy nopean jäähdytyksen aikana.

6.3.3 Maito on jäähdytettävä välittömästi lypsyn jälkeen alle +6°C asteeseen.

[Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygienia-asetus](#)

Suosittelava maidon säilytys- ja keräilylämpötila on alle +4°C astetta. Maito ei saa jäätä. Lypsyn päättyessä maidon lämpötilan tulee olla alle +10°C astetta. Jos maidon lämpötila on yli +10°C astetta, on syytä epäillä, että jäähdytysjärjestelmässä on vikaa. Automaattilypsyssä maidon lämpötilan tulee olla alle +4°C astetta kahden tunnin kuluttua tyhjään tilasäiliöön aloitetun lypsyn jälkeen.

6.3.4 Maitoa on sekoitettava jäähdytyksen ja säilytyksen aikana säännöllisesti.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Sekoittajan tulee toimia 2 minuuttia 15 minuutin välein, jolloin saavutetaan paras jäähdytysteho, ja otetut maitonäytteet ovat edustavia. Maidon pinnalla ei saa olla vaahtoa eikä kermaa. Sekoittimen välikäyttökytkin kytkee sekoittimen päälle lypsyjen välillä säännöllisin väliajoin ja estää maidon kermoittumisen. Seuraa sekoittimen toimintaa myös lypsyjen välillä.

6.3.5 Jos tilasäiliö on varustettu kiinteällä letkuyhteellä, on huolehdittava, että pesuvesi ei voi joutua maidon joukkoon.

[Arla Suomi vaatimus](#)

6.3.6 Tilasäiliön tilavuuden on oltava vähintään noutokerran maitomäärä.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Normaalitilanteessa maito noudetaan joka toinen päivä. Tilanteessa, jossa päivittäinen keräily on mahdollista, voidaan hyväksyä pienempi säiliökoko.

6.3.7 Tilasäiliössä on oltava lämpömittari, josta maidon lämpötila voidaan lukea.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Kuljettajan tulee tarkistaa maidon lämpötila ennen maidon vastaanottoa. Mikäli tilasäiliö on varustettu hälyttimellä, joka osoittaa kriittistä poikkeamaa maidon lämpötilassa, on kuljettajan noudatettava Arla Suomen ohjeistusta riippumatta siitä, mikä on maidon lämpötila keräilyhetkellä.

6.4. Bufferit ja lisäsäiliöt

6.4.1 Buffereiden ja lisätilasäiliöiden materiaalin tulee täyttää elintarvikehygieniavaatimukset.

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieni-asetus

6.4.2 Bufferisäiliötä ei saa käyttää maidon varsinaiseen varastointiin.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Mikäli maitoauto on myöhässä, voidaan bufferisäiliötä käyttää maidon varastointiin keräilyä odottaessa.

6.4.3 Tilasäiliötä koskevat vaatimukset koskevat myös lisäsäiliötä.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Mikäli tilalla on lisäsäiliö, maito voidaan keräillä kahdesta säiliöstä. Maito on voitava ottaa molemmista säiliöistä ilman, että maitoautoa tarvitsee siirtää. Jos tilalla on useampi navetta, joissa on omat tilasäiliöt, keräily tehdään kaikista säiliöistä sovitusti. Tavanomaista tilasäiliötä voidaan käyttää myös bufferisäiliönä, mutta silloin maito keräillään vain yhdestä säiliöstä.

6.4.4 Lisäsäiliö on merkittävä selkeästi, jos siinä on meijeriin kerättävää maitoa.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Kuljettajat on ohjeistettu keräämään maidot vain selkeästi merkityistä lisäsäiliöistä, koska osa tiloista säilyttää lisäsäiliössä esim. vasikoille tarkoitettuja maitoja.

6.5. Maidonkeräilyn käytännöt

6.5.1 Pienin kerättävä maitomäärä on 150 litraa.

[Arla Suomi suositus](#)

Vähimmäismäärä kerättävälle maidolle on asetettu mittaustarkkuuden varmistamiseksi. Tällä pyritään vähentämään riskejä maidon laatu- ja turvallisuudelle, kuten maidon jäädytyksen toimivuudelle. Jos tilan maitomäärä laskee alle 150 litran, meijerin neuvonta ottaa yhteyttä tuottajaan tilan maidontuotannon kehittämiseksi.

6.5.2 Maitomäärän poikkeamista on tehtävä ilmoitus kuljettajalle.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Maitomäärän poikkeama vaikuttaa maitoauton näytteenottolaitteen toimintaan.

6.5.3 Tilasäiliön pesurin käynnistämisestä tulee olla selkeät ohjeet.

[Arla Suomi vaatimus](#)

Jos tilasäiliö on varustettu pesurilla, jonka maitoauton kuljettaja käynnistää, on tilasäiliön läheisyydessä oltava selkeät työohjeet.

6.6. Keräilytiheys ja maidon ikä

Maito keräillään joka toinen päivä, tästä voidaan kuitenkin tarvittaessa poiketa.

6.6.1 Kun maito keräillään joka toinen päivä, maito ei saa olla vanhempaa kuin 48 tuntia.

Erikoistilanteissa esim. huonojen keliolosuhteiden vuoksi maitoa voidaan säilyttää pidempään, mutta tämä on harkittava tapauskohtaisesti huomioiden maidon bakteriologinen laatu. Joissain tapauksissa myös kolmen päivän keräily on mahdollista.

6.6.2 Tuottaja voi pyytää ylimääräisen noutokerran, mikä voidaan toteuttaa keräilyresurssien puitteissa.

Ylimääräinen keräilykerta voi helpottaa tuottajan tilannetta, jos kapasiteetin ylitys on lyhytkestoinen tai kyseessä on esim. tilasäiliön vaihto.

6.7. Keräilyaika

6.7.1 Maidon keräily lypsyaikana on mahdollista, jos siitä on erikseen sovittu tilan kanssa.

Tapauskohtaisella sopimisella pyritään tuomaan joustoa keräilyyn ja luomaan säästöjä keräilykustannuksiin.

6.7.2 Lypsy on keskeytettävä maitoauton imun ajaksi, jäähdyttämätöntä maitoa ei saa ottaa vastaan.

Tuottajan vastuulla on huolehtia tilasäiliön pesusta tyhjennyksen jälkeen ja ennen lypsyn jatkamista.

7. Raakamaidon koostumus ja laatu

Tuottaja on vastuussa lähettämästään maidosta. Kuljettajan vastuulla on tehdä maidon vastaanottotarkastus ennen tilasäiliön tyhjennystä. Tuottajan vastuu on rajattu kuitenkin enintään keräilykaluston yhdistelmään mahtuvaan maitomäärään. Maitotilojen on hyvä varautua mahdolliseen vahinkoon ottamalla vastuuvakuutus, joka korvaa pilalle menneen maitoerän sekä mahdollisesta maidon hävittämisestä tulevat kulut.

Jos tilalta vastaanotettu maitoerä aiheuttaa kuormalaatupoikkeaman voidaan koko maitoerä hylätä. Syynä voi olla antibioottijäämä, haju- tai makuvirhe tai korkea VHBI.

7.1. Näytteenotto

Laadunvarmistus/antibioottinäyte otetaan jokaisesta tilalta noudetusta maitoerästä. Näytteet analysoidaan, mikäli kuormanäytteestä löydetään poikkeama, esim. antibioottiepäily. Hinnoitteluun vaikuttava näyte otetaan vähintään kaksi kertaa kuukaudessa ja tarvittaessa voidaan ottaa lisänäytteitä.

7.2. Maidon hinnoittelunäytteet

Rasva, valkuainen, solut, bakteeriluku, urea, jäätympiste ja vapaat rasvahapot (FFA) analysoidaan jokaisesta hinnoittelunäytteestä. Antibiootit määritetään harvemmalla näytetiheydellä. Näytetulokset vaikuttavat maidonhinnoitteluun korottavasti tai laskevasti. Urea, jäätympiste ja vapaat rasvahapot (FFA-arvo) määritetään, mutta ne eivät vaikuta hinnoitteluun. Hinnoittelunäytteet analysoidaan koodilla 71.

7.3. Maidon koostumus ja laatuhinnoittelu

Maidon hinta koostuu seuraavista elementeistä:

- Perusosa
- Koostumusosa
- Kausiosa

Perusosa

Maidon hinnan perusosa pitää sisällään maidon laatuhinnoittelun ja laatusopimuslisän.

Laatuluokitus ja -hinnoittelu, bakteeri- ja solupitoisuus:

Tilamaidosta tehdään vähintään kaksi laatumäärittystä kuukaudessa, joista tutkitaan maidon solu- ja bakteeripitoisuudet. Mikäli hinnoittelunäytteitä on otettu kuukaudessa enemmän kuin kaksi, otetaan ne kaikki huomioon keskiarvon laskennassa.

Tuottajamaidon tulosten luokittelu:

Bakteerit: Bakteerien pesäkemäärän tulokset luokitellaan analyysitulosten kahden viimeisen kuukauden liukuvana geometrisenä keskiarvona.

Solut: Soluluku luokitellaan kolmen viimeisen kuukauden analyysitulosten liukuvana

geometrisenä keskiarvona.

Luokka	Bakteerien pesäkemäärä, 2 kuukauden geomet. keskiarvo	Somaattiset solut, 3 kuukauden geomet. keskiarvo
E	Alle 50 000 kpl/ml	Alle 250 000 kpl/ml
I	50 000–100 000 kpl/ml	250 000–400 000 kpl/ml
II	Yli 100 000 kpl/ml	Yli 400 000 kpl/ml

TUOTANTOTALTA LUOVUTETTAVA RAAKAMAITO:

EY asetus N:o 853/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 853/2004, IX Jakso, Luku III: Kun tilalla tuotetun maidon bakteerien kokonaispesäkelukumäärä kahden kuukauden geometrisen keskiarvon mukaan ylittää 100 000 kpl/ml tai kolmen kuukauden geometrisen keskiarvon mukaan solupitoisuus ylittää 400 000 kpl/ml on aloitettava menettelyt sen varmistamiseksi, että raakamaitoa ei saateta markkinoille. Jos raakamaito ei täytä näitä vaatimuksia, raakamaitoa vastaanottavan meijerin on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle ja toteutettava toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 1368/2011](#)

7.4. Koostumusmäärittäminen

Maidon koostumusmäärittämisessä analysoidaan maidon rasva- ja valkuaisprosentti. Rasva- ja valkuaisprosenttiin vaikuttaa mm. ruokinta, lehmän rotu ja ikä sekä tuotoskauden vaihe.

Tilasäiliöstä otettavista maitonäytteistä lasketaan kahden viimeisen kuukauden analysointitulosten aritmeettinen keskiarvo. Maidon koostumus- ja laatuhinnoittelu perustuu vähintään kaksi kertaa kuukaudessa tankkimaidosta otettuihin näytteisiin sekä niistä tehtäviin koostumus- ja laatumäärittäksiin.

7.5. Laatumäärittäykset

7.5.1 Somaattiset solut

Somaattisten solujen määrä maidossa kuvaa karjan utareterveyttä. Terveellä lehmällä solupitoisuus on alhainen. Tulehdus utareessa nostaa solulukua.

7.5.2 Kokonaisbakteeriluku

Terveen lehmän utareessa olevassa maidossa ei ole bakteereja. Bakteerit siirtyvät maitoon vedinkanavasta, vedinten ja utareen pinnalta ja lypsy-laitteistojen pinnoilta. Bakteerien lisääntyminen maidossa riippuu säilytys-

lämpötilasta, ajasta ja bakteerien laadusta. Meijeriin saapuvan maidon bakteeripitoisuuteen vaikuttaa ensisijaisesti tilan tuotantohygienia. Kokonaisbakteeriluku nousee, jos maidon jäähdtyksessä tai tilasäiliön / lypsylaitteiston peseytymisessä on ongelmia.

7.5.3 Antibioottimääritys

Antibioottimääritys hinnoittelunäytteestä tehdään kaksi kertaa vuodessa. Laadunvarmistusnäyte otetaan jokaisesta tilalta noudettavasta maitoerästä. Jos kuormanäytteessä on esim. antibioottiepäily, näytteet analysoidaan.

7.5.4 Aistinvarainen laatu

Maitoauton kuljettaja tekee vastaanottotarkastuksen ennen maidon pumppaamista maitoautoon. Kuljettaja tarkastaa tilasäiliössä olevan maidon lämpötilan, ulkonäön ja/tai hajun.

7.6. Muut analyysit

7.6.1 Jäätymispiste

Jäätymispiste määritetään jokaisesta hinnoittelunäytteestä. Näytetulos on informatiivinen, eikä se vaikuta hinnoitteluun. Maidon jäätymispisteen alenema osoittaa, että maitoon on päässyt vettä tai maidon koostumus on muuten normaalista poikkeava. Jäätymispiste vaihtelee jonkin verran esim. rodusta, lypsykaudesta ja ruokinnasta riippuen. Useimmiten jäätymispisteen merkittävät alenemat johtuvat laiterikoista, jonka seurauksena vettä jää maitoputkistoon tai tilasäiliöön. Vakava tai toistuva vesilisäys on peruste maidon laatuolokan pudottamiselle tai maidon keräilyn keskeyttämiselle. Maidon normaali jäätymispiste on $-0,516^{\circ}\text{C}$ – $-0,545^{\circ}\text{C}$ välillä.

7.6.2 Urea

Urean määrittystä käytetään karjan ruokinnan tasapainon seuraamiseen. Urea määritetään jokaisesta näytteestä. Maidon urea-analyysi tehdään tilasäiliömaidosta samasta näytteestä kuin muutkin analyysit. Urealuku kertoo, onko lehmien valkuaisen ja energian suhde ja saanti oikealla tasolla. Normaaliaralue urealuvulle on 20–35.

7.6.3 Analyysit poikkeustilanteissa

Tilanteissa, joissa on riskinä, että maidossa voisi olla vierasaineita tai jäämiä, otetaan lisänäytteitä. Näytteet analysoidaan koodilla 72.

7.6.4 Palvelukokeet

Maidon laadun seuraamiseksi tuottajan on mahdollista tilata tilasäiliömaidosta sekä yksittäisistä lehmistä palvelukokeita näytekoodilla 72 tai 75.

7.6.5 Vapaat rasvahapot (FFA-arvo) ja voi happobakteeri (VHB-itiöt)

Vapaat rasvahapot analysoidaan tilasäiliöstä otetusta näytteistä, ei yksittäisen lehmän näytteistä. Analysointialue FFA-arvolle on $0,1 \text{ mmol}/100 \text{ g}$ rasvaa. Normaali maidon vapaiden rasvahappojen määrä on $<1 \text{ mmol}/100 \text{ g}$ rasvaa. Maidon vapaiden rasvahappojen nousu voi johtua esim. epäkuuntoisesta laitteistosta (esim. maidon voimakas sekoittaminen, ilmavuodot lypsykoneessa) tai mahdollisesti huonolaatuisesta rehuerästä. Korkea FFA-arvo aiheuttaa maitoon virhemakua. FFA-arvo ei vaikuta maidon hinnoitteluun.

Voi happobakteeri-itiöt tulevat huonolaatuisesta säilörehusta. Säilörehun sekaan on päässyt maata, sänkeä, kuloa tai lietelantaa. Voi happobakteerin itiöt siirtyvät maitoon lypsyn yhteydessä eikä niitä voi enää poistaa meijeri-prosessissa. Hyvälaatuinen säilörehu ja hyvä lypsyhygienia vähentää VHB-pitoisuutta maidossa. Tavoite on alle 1000 kpl/ppm/ml maitoa.

7.7. Koetulosten raportointi

Analyysitulokset saa tuottajawebistä tai ilmoitetaan muulla tavalla kahden vuorokauden kuluessa tai heti näytteiden analyysien valmistuttua. Itiöllisten bakteerien tulosten valmistuminen viljelemällä vaatii pidemmän ajan. Kohonneista solu- ja bakteerituloksista tuottaja saa ilmoituksen tekstiviestillä. Analyysitulokset tulostuvat maitoauton jättämään kuittiin sekä maidontilityslomakeelle.

7.8. Tuottajapalvelut

Tiloille on saatavilla laatuneuvontaa maidon laatuun liittyvissä asioissa. Tuottajan oman meijerin Maidontuotannon laatuksikirjassa on määritetty meijerikohtaiset tuottajapalvelut tarkemmin.

8. Arla Suomi laatuohjelman hallinnointi

8.1. Laatuohjelman mukainen auditointi

Arla Suomi Laatuohjelman hallinnointi perustuu auditointeihin. Auditointi tehdään meijerin neuvonantajien tai meijerin valtuuttamien neuvonantajien toimesta. Auditoinnin aikana tehdyt havainnot kirjataan. Tieto auditoinnin aikana läpikäytyistä asioista lähetetään tuottajalle ennen tilakäyntiä. Auditointilomakkeen kopio lähetetään tuottajalle. Lomake sisältää tietoja tilasta ja siihen kirjataan onnistumiset ja parantamiskohteet. Lomakkeen kopio tulee säilyttää tilalla, jotta se voidaan tarvittaessa esittää pyydettyäessä esim. terveystarkastajalle tai meijerin neuvonnan edustajalle.

8.1.1 Laatuohjelman auditointi

Jokaiselle tilalle tehdään auditointi kolmen vuoden välein. Auditointi tehdään

yhdessä tuottajan kanssa, pohtien tilan vahvuuksia ja parantamisen kohteita.

8.1.2 Auditoinnin tulokset

- Ei huomautettavaa.
- Korjattavia kohteita havaittu, pohditaan korjaavia toimenpiteitä.
- Hylätty, määräaikainen vastaanoton keskeytys:
 - Eläinten terveys tai hyvinvointi vaarantunut.
 - Maidon laatu ei täytä elintarviketurvallisuuden määräyksiä.
 - Keräilyolosuhteet eivät täytä turvallisuusmääräyksiä.

8.1.3 Aloitus-auditointi

Kun uusi maidontuottaja aloittaa maidon lähettämisen Arla Suomi yhteistyöryhmän meijeriin, on tilalla tehtävä aloitus-auditointi.

8.1.4 Seurantakäynti

Mikäli tilan toiminnassa on todettu puutteita ja ne vaativat seurantakäynnin, tehdään se annetussa määräajassa.

8.1.5 Vastaanoton jatkaminen tilakäynti

Mikäli vastaanotto on keskeytetty määräajaksi, se voidaan aloittaa uudelleen, kun tilakäynnillä on todettu epäkohdat korjatuksi.

8.2. Vahingonkorvaukset

8.2.1 Korvausvelvollisuus

Kaiken meijeriin lähetyn maidon tulee olla normaalia ja siinä ei saa olla muutoksia tai siihen kuulumattomia aineita. Mikäli tilan lähettämä heikko-laatuinen maito aiheuttaa meijerille tappioita, meijerillä on oikeus periä vahingonkorvaus tuottajalta.

Esimerkiksi jos tilamaito sisältää antibioottijäämiä ja maito joudutaan hävittämään elintarvikkeeksi kelpaamattomana, on tuottaja korvausvelvollinen.

8.2.2 Alennettu maidon hinta

Tilalta lähetetyn raakamaidon toistuva vakava laatupoikkeama voi aiheuttaa maidon tilitysluokituksen pudottamisen alimpaan luokkaan. Tilitysluokan pudottaminen alentaa raakamaidosta maksettavaa hintaa.

8.2.3 Maidon vastaanoton keskeyttäminen

Kuvatut keskeyttämisperusteet ovat ryhmän vähimmäistaso, josta yksittäiset meijerit tai osuuskunnat voivat poiketa soveltamalla tiukempia säännöksiä.

8.2.4 Maidon laadusta ja määrästä johtuvat keskeytysperusteet

Peruste ja tarkennus/toimenpide:

Todettu estoainejäämä tilan raakamaidossa

- Aiheuttaa toistuvan kuormalaatu-poikkeaman.

Somaattisten solujen määrä tilan raakamaidossa

- 3 kuukauden geometrinen keskiarvo toisen kerran peräkkäin II-luokkaan tai aiheuttaa toistuvan kuormalaatu-poikkeaman

Bakteerien pesäkemäärä tilan raakamaidossa

- Kahden kuukauden geometrinen keskiarvo toisen kerran peräkkäin II-luokkaan tai aiheuttaa toistuvan kuormalaatu-poikkeaman.

Voihappobakteerien määrä tilan raakamaidossa

- Kolmas peräkkäinen näyte on >3100kpl/ml ja aiheuttaa toistuvan kuormalaatu-poikkeaman.

Tilakohtainen maitomäärä

- Kun tilalta vastaanotettava maitomäärä on toistuvasti <150 litraa/noutokerta.
- Väliaikainen maitomäärän lasku ei aiheuta keräilyn keskeyttämistä.

8.2.5 Eläinten hyvinvointiin ja terveyteen liittyvät keskeyttämisperusteet

Eläinten hyvinvoinnin perusteella maidon vastaanotto keskeytetään, mikäli se on mahdollista, yhteistyössä tilan valvontaviranomaisen tai virkaeläinlääkärin kanssa.

Peruste ja tarkennus/toimenpide:

Eläinten ravinnonpuute

- Kun tilan arvioitu keskituotos on alle 4 000 kg tai urea-arvot ovat toistuvasti < 10 mg/100 ml tai veden puute.

Ahtaus

- Määräaikainen keskeytys, kunnes tila täyttää eläinsuojelusäädösten vaatimukset.

Eläinten/eläintilojen merkittävä likaisuus.

- Määräaikainen keskeytys, kunnes tila täyttää eläinsuojelusäädösten vaatimukset.

Lehmien lypsämättömyys/eläinten heitteillejätö.

- Määräaikainen keskeytys, kunnes tila täyttää eläinsuojelusäädösten vaatimukset.

Navettaolosuhteiden tekninen kunto.

- Määräaikainen keskeytys, kunnes navettaolosuhteet ovat kunnossa.

Tilalla on todettu helposti leviävä eläintauti.

- Määräaikainen keskeytys, kunnes tilan karja on todettu terveeksi.

8.2.6 Keräilyolosuhteet

Peruste ja tarkennus/toimenpide:

Maito huoneen ja sen edustan epäsiisteys

- Määräaikainen keskeytys, kunnes olosuhteet ovat kunnossa.

Tiestön ja kääntöpaikan huono kunto

- Määräaikainen keskeytys, kunnes olosuhteet ovat kunnossa.

Keräilyn ja neuvonnan työturvallisuus: eläimet (esim. vihaiset koirat), rakenteet, uhkaava käyttäytyminen.

- Määräaikainen keskeytys, kunnes olosuhteet ovat kunnossa.

8.3. Valitukset

Mikäli tuottajalla on eriävä mielipide tilan toiminnan arvioinnista tai annetuista poikkeamista, tuottajalla on oikeus valittaa. Valitukset käsittelee meijerin hallitus/hallintoneuvosto.

8.4. Maidon laadun seuranta

8.4.1 Geometrinen keskiarvo

TUOTANTOTILALTA LUOVUTETTAVA RAAKAMAITO: kun tilalla tuotetun maidon bakteerien kokonaispesäkelukumäärä kahden kuukauden geometrisen keskiarvon mukaan ylittää 100 000 kpl/ml tai kolmen kuukauden geometrisen keskiarvon mukaan solupitoisuus ylittää 400 000 kpl/ml on aloitettava menettelyt sen varmistamiseksi, että raakamaitoa ei saateta markkinoille. Jos raakamaito ei täytä näitä vaatimuksia, meijerin on ilmoitettava asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle ja toteutettava toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

[Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 1368/2011](#)

8.5. Maidon vastaanoton jatkaminen keskeytyksen jälkeen

8.5.1 Hylätty tilakäynti tai tilakäynnistä kieltäytyminen

Maidon vastaanoton jatkaminen vaatii hyväksytyyn tai pääosiltaan hyväksytyyn auditointiin.

8.5.2 Heikentynyt maidon laatu

Maidon vastaanottoa voidaan jatkaa, kun näytteillä on osoitettu maidon vastaavan vaadittua laatuluokitusta.

9. Tarkastellut voimassa olevat lait ja asetukset

Lähteet:

Alkutuotantoasetus

Asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 1368/2011, 84/2017

Asetus eläinkuljetuksista EY 1/ 2005

Elintarvikelaki 23/2006

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (EY) 853/2004

Eläinsuojeluasetus 396/96

Eläinsuojelulaki 247/1996

Eläintautilaki 441/2013

Entisten elintarvikkeiden käyttö eläinten ruokinnassa

(Eviran ohje 12571/1,28.9.2015)

EU:n luonto- ja lintudirektiivi

EY 178/2002

EY asetus elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista

Ey asetus otsonikerrosta heikentävistä aineista, EY 1005/2009

Laki eläinkuljetuksista 1429/2006

Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014

Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010

Lannoitevalmistelaki 539/2006

Lääkkeiden käyttöä koskevat yleiset vaatimukset

MMM asetus lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta eläinlääkinnässä 17/2014

MMM asetus rehualan toiminnanharjoittamisesta 548/2012

MMM asetus tuotantoeläinten lääkityksestä pidettävästä kirjanpidosta 21/2014

MMM:n asetus sonnin spermalle asetettavista eläinten terveysvaatimuksista MMM asetus 6/EEO 2004

MMMa nautaeläinten tunnistamisesta 326/2010

Nitraattiasetus 931/2000

Puhdistamolietteen käyttö maataloudessa, (opas ProAgria)

Rehuygieniasetus 183/2005

Tuotantoeläimille käytettävien lääkkeiden varoajat

Täydentävät ehdot

Valtioneuvoston asetus elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä alkutuotannon toiminnoista 1258/2011

Valtioneuvoston asetus eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille 1054/2014

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 592/2010

Valtioneuvoston asetus otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huollosta 452/2009

OMA-ARVIOINTI

Muistiinpanotilaa on sivulla 49

	KYSYMYS	KUVAUS	VAIHTOEHDOT
1	Käytetäänkö tilalla ihmisen lääkehoi- dolle kriittisen tärkeitä antibiootteja?	Kysy eläinlääkäriltäsi tai apteekistasi.	Kyllä Ei
2	Soveltaako tila kausituotantoa/ kausipoikimista?		Kyllä Ei
3	Minkä ikäisenä vasikat siirretään yksilökarsinasta ryhmäkarsinaan?	Merkitse "0" jos ei sovellettavissa.	
4	Laidunnettaanko umpilehmiä?		Kyllä Ei
5	Minkä ikäisenä vasikat siirtyvät maidolta juomarehujuottoon?	Merkitse "0" jos ei sovellettavissa.	
6	Minkä ikäisenä (viikoissa) vasikat keskimäärin vieroitetaan?	Merkitse "0" jos ei sovellettavissa.	
7	Käytetäänkö karjassa jalostus- suunnitelmaa?		Kyllä Ei
8	Onko tilalla terveydenhuoltosopimus eläinlääkärin kanssa?		Kyllä Ei
9	Mikä on tilasäiliön tilavuus? Onko tankissa poikkeamahälytys?	Määrä litraa	Kyllä Ei
10	Ovatko kaikki eläimet samassa tuotantorakennuksessa?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
11	Mikä on tilan pääasiallinen lypsyjärjestelmä?		Robotti/AMS, Lypsyasema, Karuselli, Putkilypsy, Kannu- kone, Ei sovellettavissa
12	Mikä on tilalla yleensä käytetty lypsyväli?		Kerran päivässä Kaksi kertaa päivässä Kolme kertaa päivässä Robotti/AMS Ei sovellettavissa
13	Onko lehmillä pyörivä karjaharja?		
14	Onko sairas/poikimakarsinassa, lypsyrobotilla videovalvontaa?		Kyllä Ei
15	Mikä on lehmien käytössä oleva lattian kokonaispinta-ala m ² ?	Sisältäen kokoomatilat, makuutilat ja ruokintakäy- tävät - koko ajan lehmien käytettävissä	

	KYSYMYS	KUVAUS	VAIHTOEHDOT
16	Mikä on lehmien pääasiallinen kuivikemateriaali?		Hiekkapeti Patja oljella/purulla Betoni jossa kumi- matto/olki/sahanpuru Kuitu Syväpeti
17	Kuinka monta kiinteää karjaharjaa lehmille on käytössä?		
18	Mikä on ulkoilutarhan kokonaisala (m ²)?	Ulkotilassa olevat, katta- mattomat alueet, ei laidun	
19	Mikä on navetan ilmanvaihto- järjestelmä?		Luonnollinen ilmanvaihto Luonnollinen ja koneellinen ilmanvaihto
20	Onko navettaan mahdollista järjestää viilennystä helteellä?	Esim sprinkleri keräily- tilassa joka jäähdyttää lehmiä vedellä	Kyllä Ei
21	Onko navetassa käytössä parsi/ käytävä/ritilämattoja?		Kokonaan Osin Ei kumimattoa Ei sovellettavissa
22	Mikä on nuorkarjalla pääosin käytetty kuivike?		Hiekkapeti Olki/puru Betoni jossa kumimatto/ olki/kutterinpuru Syväpeti Muu
23	Onko nuorkarjalla käytettävissään pyöriviä ja/tai kiinteitä harjoja?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
24	Onko nuorkarjalla mahdollisuus jaloitteluun (ei laidun)?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
25	Mikä on nuorkarjan navetassa pääasial- lisesti käytetty ilmanvaihtojärjestelmä?		Luonnollinen ilmanvaihto Luonnollinen ja koneellinen ilmanvaihto
26	Onko navetassa viilennys- mahdollisuus helteellä?		Kyllä Ei
27	Onko nuorkarjan osastot/ -navetta kokonaan tai osin peitetty parsi- matoilla?		Kokonaan Osin Ei kumimattoa Ei sovellettavissa
28	Pystytäänkö eläimet osastoimaan esim. eläintautitapauksessa?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa

	KYSYMYS	KUVAUS	VAIHTOEHDOT
29	Sisältääkö lypsykoneen/tilasäiliön pesuaineet klooria, fosfaatteja tai nitraatteja?		Kyllä Ei
30	Onko sorkkahoito dokumentoitu lehmäkohtaisesti sorkkahoitajan tai tuottajan toimesta?		Kyllä Ei
31	Kuinka paljon maidontuotannossa käytetään vettä eläimille ja puhdistukseen (m ³ /vuosi)?	Jos sinulla ei ole vesimittaria, tee realistinen arvio vedenkulutuksesta.	
32	Roolini		Yrittäjä Perheenjäsen Työntekijä Valtuutettu käyttäjä (esim. neuvoja)
33	Hoitavan eläinlääkärin/yrityksen nimi?		
34	Onko tilalla mahdollisuus ottaa vierailijaryhmiä vastaan?	Ryhmien lukumäärä	
35	Kuinka monta tilatapahtumaa (muuta kuin koulu- tai esikouluvierailuita) tilalla on tehty edellisten 12 kk aikana?		
36	Onko osa tilan maista avoinna yleisölle?	Suomessa jokamiehen oikeudet. Ei oleellinen kysymys.	
37	Kuinka monta kilometriä yleisesti tavoitettavia vaellusreittejä tilalla on?	Suomessa jokamiehen oikeudet. Ei oleellinen kysymys.	
38	Kuinka monta perheenjäsentä tilalla on töissä kokoaikaisesti?	Laske osa-aikaiset = 0,5 kertaa kokoaikainen	
39	Kuinka monta ihmistä tilalla työskentelee perheenjäsenten lisäksi?	Laske osa-aikaiset = 0,5 kertaa kokoaikainen	
40	Onko tilalla harjoittelijoita?	Esim. opiskelijoita	Kyllä Ei
41	Ovatko tilalla työskentelevät osallistuneet alan koulutuksiin viimeisen vuoden aikana? Pv/tuntia?		Kyllä Ei
42	Onko tilalla tarjota yöpymismahdollisuuksia?	Esim. bed & breakfast tai lomamökkejä, leirintäpaikkoja.	Kyllä Ei
43	Kuuluuko tila tuotoseurantaan? (ProAgria tai muu vastaava järjestelmä)? (eläin-kohtainen tuotos, koostumus ja laatu)		Kyllä Ei
44	Kuinka monta hehtaaria tilalla on tuottavaa metsämaata?	Esim. tukiksi, kuitupuuksi, energiaksi, joulukuusiksi	

	KYSYMYS	KUVAUS	VAIHTOEHDOT
45	Kuinka monta hehtaaria on luonnonmetsää/ikimetsää?	Esim. koskematon metsä vapaa-ajan käyttöön tai suojeluun	
46	Osallistuuko tila biologisen monimuotoisuuden vaalimiseen ulkopuolisen järjestön avustuksella/yhteistöllä?	Esim. perustamalla luonnonhoitoa hyönteishotelleja, viljelemällä kukkia hyönteisten hyödyksi ym.	Kyllä Ei
47	Käyttääkö tila jätevesilietetteestä tehtyä maanparannusainetta?		Kyllä Ei
48	Miten vasikat nupoutetaan? Jos nupoutetaan on käytettävä kivunlievitystä, rauhoitusta ja puudutusta.	Merkitse "Ei sovellettavissa" jos vasikoita ei nupouteta.	Polttorauta (kaasu) Polttorauta (sähkö) Muu Ei sovellettavissa
49	Miten sonnivasikat kastroidaan?	Eläintensuojelulain vaatimuksista Suomessa sonnien kastroinnin tekee aina eläinlääkäri	Kirurgisesti Burdizzo-pihdillä Kumirenkaalla Ei sovellettavissa
50	Kuinka monta kertaa vuodessa lehmien sorkat hoidetaan?		0, 1 2, 3 4 tai useammin
51	Käytetäänkö tilalla sukupuolilajiteltua spermata ja/tai liharotuisten sonnien spermata?		Kyllä Ei
52	Kuinka suuri osa (%) karjasta on sarvettomien jalostussonnien jälkeläisiä?	Edellisten 12 kk aikana	
53	Osallistuuko tila valvontaohjelmaan paratuberkuloosin/Johnesin taudin seulomiseksi yksilötasolla?	Suomessa harvinainen.	Kyllä Ei
54	Osallistuuko tila valvontaohjelmaan IBR-taudin (naudan tarttuva rinotrakeiitti) seulomiseksi yksilötasolla?	Ruokavirasto pyytää näytteet alkuvuodesta meijereiltä. Vuosittain 10 % tiloista.	Kyllä Ei
55	Osallistuuko tila salmonellan valvontaohjelmaan perustuen yksittäisten eläinten testaamiseen?		Kyllä Ei
56	Osallistuuko tila BVD:n (naudan virusripuli) valvontaohjelmaan perustuen yksittäisten eläinten testaamiseen?	Ruokavirasto pyytää näytteet alkuvuodesta meijereiltä. Vuosittain 10 % tiloista.	Kyllä Ei
57	Osallistuuko tila tuberkuloosin (boviini tuberkuloosi/mycobacterium bovis) valvontaohjelmaan perustuen yksittäisten eläinten testaamiseen?		Kyllä Ei
58	Minkä ikäisinä (päiviä) maitorotuiset vasikat yleensä nupoutetaan?	Merkitse "0" jos ei sovellettavissa.	
59	Kuinka monta tuntia emä ja vasikka ovat keskimäärin yhdessä poikimisen jälkeen?		
60	Teetetäänkö kotoisista rehuista rehuanalyysit?		Kyllä Ei

	KYSYMYKSET	KUVAUS	VAIHTOEHDOT
61	Tehdäänkö tilan eri eläinryhmille ruokintasuunnitelma?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
62	Muutetaanko ruokintasuunnitelmaa rehukomponenttien rehuarvojen muuttuessa?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
63	Perustuuko rehustus säilörehupitoiseen ruokintaan?		Kyllä Ei Ei sovellettavissa
64	Käytetäänkö vasikoiden juotto-tapana imetystä tai tuttijuottoa?		Imetys yli 14 päivän ajan Juo ämpäristä/ astiasta/kaukalosta Juo tutista (ämpäri tai pullo) Automaattinen tuttiruokinta Ei sovellettavissa
65	Mikä on vasikoiden pääasiallinen juomarehu?		Maito Pastöroitu maito Hapattettu maito Maidonkorvike Kokomaidon ja korvikkeen seos Ei sovellettavissa
66	Mitä tekniikoita tai käytäntöjä olet ottanut käyttöön vedenkulutuksen vähentämiseksi tai veden kierrättämiseksi?		Levyjäähdyttimen veden kierrätys Puhdistusveden kierrätys esim puhdistukseen, sorkkakalpyyn tai huuhteluun Veden otto pohjavedestä tai pintavesistä Sadeveden kerääminen Vedenkulutuksen seuranta vesimittariin kiinnitetyllä laitteella Putkien/johtojen tarkastukset (vuotojen puute) Muu
67	Käytetäänkö tilalla glyfosaattia?		Kyllä Ei
68	Onko tilalla jätteidenkäsittelysuunnitelma?		Kyllä Ei
69	Mitä toimia olet ottanut käyttöön kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämiseksi?		Sovellan integroidun torjunnan ohjelmaa, Arvioin hyönteisten ja rikkujen esiintymistä ennen käyttöä ja huomioon raja-arvot Käytän taudinkestäviä lajikkeita Muu

Mirva Lahtimaa

MUISTIINPANOJA

AUDITOINTIKYSYMYKSET

Arla Foodsin kansainvälinen tilojen auditointi perustuu tärkeimpien tilalla tehtävien toimintojen läpikäyntiin. Arla Suomi Laatuohjelman kumppanuuskäyntiin sisältyy tila-auditointi. Oheisesta aineistosta käy ilmi asioita, joista suomalaiset ja kansainväliset asiakkaat kuten kaupat tai muu elintarviketeollisuus, haluavat saada tietoa tilojen toimintoihin liittyen. Useat asiat ovat lainsäädännöllä säädettyjä, osa on toimialan tai Arla Suomen vaatimuksia tai suosituksia.

LÄÄKITYS	KYSYMYKSET	SELITE
1	Hävitetäänkö antibiootilla hoidettujen lehmien maito ohjeen mukaan vai juotetaan vaskille?	Antibioottimaito aiheuttaa merkittävän riskin antibiootiresistenssien bakteerien kehittymiselle vaskin suolistossa ja hengitysteissä.
32	Hormonien käyttö: Käytetäänkö hormoniä lääkityksenä tai maidontuotannon edistämiseen? Tuotantoeläinten kasvu ja / tai tuotantoa edistävien hormonien käyttö on kielletty kaikissa EU-maissa.	Yksittäiset hormonihoidot sairauksissa ja hormoni-toiminnan häiriötiloissa ovat sallittuja eläinlääkärin määräyksellä. Esimerkiksi oksetosinia eli maidon-antihormonia voidaan käyttää, jos poikimut lehmä pidetään maidon.
33	Tehdäänkö tilalla kimojen synknointoita?	Eläinten kiimoja ei saa hormonaalisesti synknoitoida rhyminä. Yksittäiset hormonihoidot ovat sallittuja eläinlääkärin toteamuksella. On tärkeää, että hormoniä käytetään vain tarpeeseen ja käyttöä kohdistetaan eläimen hyödyksi.
34	Käytetäänkö hormoneja vain yksittäisille eläimille eläinlääkärin toimitamana? Suomessa eläimille käytettävät hormonit määrää aina eläinlääkäri ja vain tarpeeseen	Kuluttajat pitävät hormonien käyttöä maidon-tuotannossa huonona käytäntönä ja riskinä ihmisten terveydelle. On tärkeää, että hormoneja käytetään vain tarpeeseen ja käyttöä kohdistetaan eläimen hyödyksi, eikä tuotannon kasvattamiseen.
92	Onko ostetuista lääkkeistä kirjattu ostopäivä, palkka, tuotteen nimi, eränumero ja määrä?	Oikein käytettynä tarkat lääketiedot estävät lääkityksen ja sen maidon pääsyn elintarviketuotantoon. Lääketiedot auttavat varmistamaan hoitojakson toteutumisen. Lääkekirjanpito mahdollistaa hoitoon johtaneiden sairauksien analysoinnin, mikä on tärkeää tarjon terveyden karttumisessa. Lisäksi ne voivat auttaa eläinlääkäriä ymmärtämään hoitojen tehoa-voitua ennaltaehkäiseväällä terveydenhuoltoikäymillä.
93	Onko annetuista lääkkeistä kirjattu lääkityspäivä, eläimen tiedot, eränumero, lääkkeen määrä, päivä milloin varoika on ohi ja diagnosi minkä tautia lääke on annettu ja lääkkeen antaja?	Lääkkeitä on käytettävä oikein, jotta ne ovat tehokkaita ja niillä saadaan paras mahdollinen lopputulos eläimen elintarviketurvallisuuden kannalta. Lääkkeitä annetaan henkilöiden valvonnassa ja arviointi on tärkeää, jotta haluttu hoitotulos saavutetaan.
94	Onko tilalla työskentelevät ohjeistettu käyttämään kaikkia lääkkeitä vastuullisesti?	Mikroblääkeresistenssi on kasvava huolenaihe, etenkin niiden antibioottien käytössä, jotka ovat välttämättömiä ihmisille ja eläimille. Antibiootteja tulee käyttää mahdollisimman vähän ja vain sen verran kuin on välttämätöntä. Sairauten tulee olla tarkka diagnoosi, jotta antibiootteja voidaan käyttää mahdollisimman vähän ja vain tarpeeseen. Tervettä eläintä ei tule koskaan hoitaa antibiooteilla.
95	Perustuuko antibiootitoidot aina diagnoosiin sairauteen? Suoressa eläinlääkärin määrää mikroblääkkeet ennen hoitoa ja hoito perustuu taudin-aiheuttajan tunnistamiseen laboratorio-kokeilla.	
96	Perustuuko umpilehmien hoito todettuun tarpeeseen?	
98	Käytetäänkö antibiootteja vain tarpeeseen, ei ennaltaehkäisyyn?	

KYSYMYKSET	SELITE	
99	Käytetäänkö tilalla ihmisen terveydelle kriittisiä antibiootteja vain eläinlääkärin valvonnassa?	Mikroblääkeresistenssi on kasvava huolenaihe, etenkin niiden antibioottien käytössä, jotka ovat välttämättömiä ihmisille ja eläimille. Antibiootteja tulee käyttää mahdollisimman vähän ja vain sen verran kuin on välttämätöntä. Jokut antibioottiryhmät ovat kriittisiä ihmisten terveydelle, ja bakteerien resistenssin kehittyminen näille aiheuttaa jo ongelmia. Esimerkiksi jossain maanosissa koltsitiini ei tehoa enää E. coli-bakteeriin ihmisellä.
100	Säilytetäänkö kaikki käytettävät lääkkeet ja antibiootit tukutussa tilassa, erittäin maidonkäsittely- ja eläintiloissa?	Oikeanlainen säilyvyys on tärkeää, jotta voidaan varmistaa ettei lääkkeiden tehoisuus ei väarannu. Esimerkiksi rokotteen vaativat tyytyn säilytyslämpötilan, jotta ne säilyvät tehonsa. Lääkkeiden turvallinen säilyvyys tarkoittaa, että ulkopuolisten käsiksi pääsy lääkkeitin on estetty.
101	Onko kaikki käytössä olevat lääkkeet hyväksytyt eläinlääkkeiksi, myös homeopaattiset lääkkeet?	Lääkkeitä on käytettävä vain aiotulle eläimelle, jolla on oikea diagnoosi sairautteen, jotta lääkkeet ovat turvallisaa eläimille ja ihmisille. Täällä koskee myös homeopaattisia- ja yrttilääkkeitä, ja siksi on tärkeää että tuottajalle on kaikki tarvittavat tiedot tuotteesta.
ELÄINTEN KÄSITTELY JA HOITO		
2	Pidetäänkö alle 6 kk ikäisiä vasikoita kytettyinä?	Nautojen hyvinvointi on tärkeää. Rittävä tila, vapaus liikkumiseen ja luonnolliseen käyttäytymiseen lisäävät nautojen hyvinvointia. Liikkuminen ja leikkiminen on osa vasikoiden luonnollista käyttäytymistä. Se vähentää eläinten stressiä, ja siten lisää niiden terveyttä ja hyvinvointia. Vapaa liikkuminen parantaa verenkiertoa ja antaa mahdollisuuden kehoonhoitoon. Alle 6kk ikäisiä vasikoita ei saa pitää kytettyinä.
13	Ovatko sairaa- ja poikimakarsinat käytettävissä, puhtaata ja sopivat?	Poikivat naudat tarvitsevat rauhallisen paikan poikimiseen. Tarjoamalla poikiville hyvät olosuhteet eläimen kokema stressi vähenee, vasikat saavat elämälleen hyvän alun ja lehmillä on todennäköisemmin ongelmaton maidoneritys. Tarjoamalla riittävän sairaskarsinan sairaille eläimille nopeampi paraneminen on todennäköisempää.
Lypsylehmät:		
19	Onko ontuvia eläimiä?	Kuinka monta? Kpl. %
20	Onko ilkaisia eläimiä?	Kuinka monta? Kpl. %
21	Onko eläimillä hiertymiä / ruujaita?	Kintereissä, lavoissa, muualla?
22	Onko eläinten kumtuloakuitus tuotantokautteen sopiva?	Ta sainen läpi lypsykauden? Ei laihutusta, lihonnista. Hiehot? Vasikat?
23	Hoidetaan- ja käsitelläänkö kroonisesti sairaita ja ontuvia eläimiä asianmukaisesti?	Kroonisesti ontuvat eläimet ovat alttita sairauksille ja muille terveysongelmille, ja kärsivät todennäköisesti infekktion tai fyysisen vaurion aiheuttamasta kivusta rajassa. Eläimelle aiheutuvan kivun minimoimiseksi on tärkeää hoitaa eläin tai tehdä päätös sen lopettamisesta/teurastamisesta ennen kuin kipu muuttuu krooniseksi.
24	Jos tilalla joudutaan lopettamaan lehmä joka on 7. tilneyksyyskaudella, lopetetaan-ko tilalla asian osaan toimesta? Kahden viimeisen tilneyksyyskauden aikana naudaa ei saa kuljettaa.	Eläinlupajeluaki kieltää myymistä 7. tilneyksyyskauden jälkeen naudaa eloon tai teuraaksi.

	KYSYMYKSET	SELITE
25	Ovatko eläintilojen olosuhteet (lypsy- syöminen ja muu käsittely) turvalliset ja asianmukaiset?	Hyvin huolletut ja puhtaat välineet ja olosuhteet ovat avaintekijä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lattiat eivät saa aiheuttaa jalat, vaurioita, ja turvella ja sopivia kulumateriaaleja tulee käyttää melkein kaikkien parantamiseksi. Sähkökorotus ja saunointia tarpeellista kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille.
26	Ovatko tilan pörskaalien, käsittely-, laastus ja keräilyalueet puhtaat?	Hyvin huolletut ja puhtaat välineet ja olosuhteet ovat avaintekijä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lattiat eivät saa aiheuttaa jalat, vaurioita, ja turvella ja sopivia kulumateriaaleja tulee käyttää melkein kaikkien parantamiseksi. Sähkökorotus ja saunointia tarpeellista kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille.
27	Ovatko makuualueet kuivat ja puhtaat (vesikat ja lehmät)?	Hyvin huolletut ja puhtaat välineet ja olosuhteet ovat avaintekijä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lattiat eivät saa aiheuttaa jalat, vaurioita, ja turvella ja sopivia kulumateriaaleja tulee käyttää melkein kaikkien parantamiseksi. Sähkökorotus ja saunointia tarpeellista kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille.
28	Onko eläimillä kiinteäpöyhien makuualue?	Hyvin huolletut ja puhtaat välineet ja olosuhteet ovat avaintekijä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lattiat eivät saa aiheuttaa jalat, vaurioita, ja turvella ja sopivia kulumateriaaleja tulee käyttää melkein kaikkien parantamiseksi. Sähkökorotus ja saunointia tarpeellista kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille.
29	Onko uudet eläimistä suunniteltu niin, että makuualueet eivät ole kokonaan riittävässä?	Hyvin huolletut ja puhtaat välineet ja olosuhteet ovat avaintekijä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lattiat eivät saa aiheuttaa jalat, vaurioita, ja turvella ja sopivia kulumateriaaleja tulee käyttää melkein kaikkien parantamiseksi. Sähkökorotus ja saunointia tarpeellista kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille.
30	Onko tilalla käytössä aggregaatti tai muu varavoima lypsämiseen ja ruokintaan?	Sähkökatkos ei saa aiheuttaa tarpeettomia kärsimystä tai epämieluisuutta eläimille. Rehun ja vedensaanti on turvattu sähkökatkoksen aikana. Lypsy on voitava jatkettua myös sähkökatkoksen aikana.
31	Hoidetaan ko eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat nopeasti ja asianmukaisesti?	Hyvä ja harjaantunut karjasiima auttaa kaipaavien hyvinvointiin arvokas, tämän avulla on helpompaa reagoida välittömästi mahdollisiin ongelmiin ja seurata suuntauksia pidemmällä aikavälillä.
42	Kaivat taan ko terveet sonnivasikat vähintään 36 päivän ikäiseksi ennen lopetusta tai teurastusta? Suomalaisen maidontuotannon käytäntöä ei ole tuetaan ja opetetaan terveitä sonnivasikoita	Sonnivasikoiden elämän ja hyvinvoinnin valvonta on lisäantynyt maitoilolla. Sonnivasikoiden tappaminen pian syntymän jälkeen on epäeettinen käytäntö ja siksi siihen kiinnitetään erityistä huomiota.
86	Tendään ko kaikki hoitoonem-piteet kaikille eläimille mahdollisimman kivuttomasti ja vähän stressiä aiheuttaen?	Toimenpiteet voivat olla tarpeellisia eläimen, karjan tai niitä käsittelevien ihmisten turvallisuuden kannalta. Eläimen terveydelle ja hyvinvointille on tärkeää välttää kipua ja stressiä niin paljon kuin mahdollista. Asianmukainen kipulääkitys auttaa eläimiä toipumaan nopeammin ja parantaa niiden hyvinvointia.
97	Jos tilalla on pihatto, mahtuivat ko kaikki eläimet makkamaan yhtä aikaa?	Nautojen hyvinvointi on tärkeää. Riittävä tila, vapaus liikkua ja luonnolliseen käyttäytymiseen liittyvät nautojen hyvinvointia. Luomassa valvontaan osittain on osa lehmien luonnollista käyttäytymistä. Se vähentää eläinten stressiä ja siten lisää niiden terveyttä ja hyvinvointia.
108		
	RUOKINTA	
35	Onko kaikkien eläinten, myös juotavosoiden, saatavilla riittävästi hyvälaatuista ja sopivaa rehua ja vettä?	Rehu ja vesi ovat välttämättömiä terveelle eläimelle. Riittävä karkearuhn määrä on tärkeä pörsin toiminnalle. Vasikat tarvitsevat syntymästä lähtien vettä tukemaan pörsin kehittymistä. Vedensaanti yhdistettynä säiliö- ja väkirehun saantiin edistää pörsin kehittymistä ja kasvattaa kilmteen rehun syöntiä. Maidolla yksimäärin ei saavuteta tätä, koska maito ohjautuu juoksumatkaan.

	KYSYMYKSET	SELITE
36	Onko vasikoilla vettä tarjolla vapaasti?	Riittävä karkearuhn määrä on tärkeä pörsin toiminnalle. Vasikat tarvitsevat syntymästä lähtien vettä tukemaan pörsin kehittymistä. Vedensaanti yhdistettynä säiliö- ja väkirehun saantiin edistää pörsin kehittymistä ja kasvattaa kilmteen rehun syöntiä. Maidolla yksimäärin ei saavuteta tätä, koska maito ohjautuu juoksumatkaan.
37	Onko kaikilla yli kaksiviikkosisilla nautdolla karkearhua vapaasti tarjolla?	Hyvälaatuinen rehu on tärkeää eläimelle, niiden terveydelle ja hyvinvointille sekä hyvälaatuinen ja luonnollisen maidon tuottamiseksi. Turvallisia ja laillisilla ainesosilla sisältävien rehujen merkitys korostuu elintarviketuotannossa.
53	Ovatko ruokintalaitteet puhtaat ja rehujuu- saastuminen estetty?	Hyvälaatuinen rehu on tärkeää eläimelle, niiden terveydelle ja hyvinvointille sekä hyvälaatuinen ja luonnollisen maidon tuottamiseksi. Turvallisia ja laillisilla ainesosilla sisältävien rehujen merkitys korostuu elintarviketuotannossa.
64	Onko ostorehulle tuoteselosteet?	Hyvälaatuinen rehu on tärkeää eläimelle, niiden terveydelle ja hyvinvointille sekä hyvälaatuinen ja luonnollisen maidon tuottamiseksi. Turvallisia ja laillisilla ainesosilla sisältävien rehujen merkitys korostuu elintarviketuotannossa.
75	Hankitaan ko rehut Postiviliästäan kuluuville toimittajilta?	Hyvälaatuinen rehu on tärkeää eläimelle, niiden terveydelle ja hyvinvointille sekä hyvälaatuinen ja luonnollisen maidon tuottamiseksi. Turvallisia ja laillisilla ainesosilla sisältävien rehujen merkitys korostuu elintarviketuotannossa.
	MAITOHUONE, KERÄILY	
8	Jos maitohuoneen oven päällä on räystä, räystäällä on oltava sadevesikouru.	On tärkeää että maitohuone kullejettajille ja työntekijöille tarjotaan turvalliset työolosuhteet työtettäviä suoritusmaahan.
9	Onko maitohuoneessa valokatkain vai liitetty maitonormin toimiva valaisin?	Työntekijöiden ja maitoauton kullejettajien turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää. Hyvin sijoitettu valo mahdollistaa työtettävien suorittamisen tehokkaasti ja turvallisesti.
15	Ovatko kemikaalien varoituserkinimet ja onnettomuusilanteesta helposti löydettävissä?	Kemikaalit ovat myrkyllisiä ihmisille, eläimille, ympäristölle ja maidon laadulle. Varoituserkinimet, käyttöohjeet ja oikeanlainen säilytys vähentävät riskejä.
16	Ovatko tilan tärkeät puhelinnumerot ja hälymerot esillä ja helposti löydettävissä?	Maatilan tulee näyttää tilalla, jossa tuotetaan hyvälaatuista ja elintarviketurvallista maitoa. Tilan ympärillä on syytä olla varuillaan, kullejettajien tai ympäristön hyvinvointia. Huonot ja epäselvät tilat tarjotaan täydellisen ympäristön luomiseksi, evätkä arma oikeanlaista kuvaa kullejettajalle.
17	Ovatko lypsyvaliteiston ja tankin pesu-ohjeet esillä ja pesuaineloiden käyttö-ohjeet ja käytettävät suojaimet helposti löydettävissä?	Maatilan tulee näyttää tilalla, jossa tuotetaan hyvälaatuista ja elintarviketurvallista maitoa. Tilan ympärillä on syytä olla varuillaan, kullejettajien tai ympäristön hyvinvointia. Huonot ja epäselvät tilat tarjotaan täydellisen ympäristön luomiseksi, evätkä arma oikeanlaista kuvaa kullejettajalle.
43	Ovatko tilan pihja ja kulkuaueet siistit ja anevatko ne hyvin vakutelman vierailijoille ja ohikulkueille?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
44	Ovatko maidon keräilyalue kuiva ja siisti?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
45	Ovatko pihja-alueet siistit, jotta jyrjysille ei ole pihjo/pesupaikkoja?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
46	Onko maitohuone/keräilyalue puhtas ja siisti?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
47	Ovatko maidonkäsittelytilan valot suojaat tila onko niissä säilytettävät pottimot?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
48	Onko lypsäsema-/paikka hygieeninen sekä kalusteet ja varustus kunnossa?	Hygieeninen ympäristö lypsässä vähentää riskiä maidon saastumiselle.

	KYSYMYKSET	SELITE
49	Onko maidonkäsittelytilassa huolehdittu että karpastorjunta ei vaaranna maidon laatua?	Hygieeninen ympäristö ja karpasten torjunta lypsäpölkällä vähentävät riskiä maidon saastumiselle.
50	Onko maidonkäsittelytilassa vain päivittäisessä käytössä olevia tarvotteita?	Hygieeninen ympäristö ja karpasten torjunta lypsäpölkällä vähentävät riskiä maidon saastumiselle.
51	Ovatko maidonkäsittelytilan seinät, katto ja lattiat helposti puhdistettavat ja ehjät?	Hygieeninen ympäristö ja karpasten torjunta lypsäpölkällä vähentävät riskiä maidon saastumiselle.
52	Onko maidonkäsittelytilassa käytettävissä kuumaa ja kylmää vettä?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
54	Onko maidonkäsittelytilassa käsienpesumahdollisuus?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
55	Onko maidonkäsittelytilan katto puhtas ja riittävä korkealle, jotta tilasäiliön luukku voidaan avata vaivattomasti?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
56	Onko maidonkäsittelytilassa suljetut ovet ja maidon keräilymahdollista eläintilojen kautta kulkematat?	Maidon säilytys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketurvallista ja terveellistä maitoa. Käsi- ja pesu- ja -aineet mahdollistavat kullejettajien käsienpesun tarvittaessa.
57	Onko maidonkäsittelytilassa paikka mahdollisille vierelle maiton kullejettajille?	On tärkeää että kullejettajalla on helposti saatavilla tarvittavat tiedot esimerkiksi tilasäiliön pesusta ja hälytyksistä.
61	Onko tankeista tekniset tiedot saatavilla?	On tärkeää että kullejettajalla on helposti saatavilla tarvittavat tiedot esimerkiksi tilasäiliön pesusta ja hälytyksistä.
62	Onko tankit tehty elintarvikkeelle soveltuvasta materiaalista?	Liian korkea säilytyslämpötila vaikuttaa maidon makuun ja bakteerien lisääntymiseen maidossa. Maidon laadun varmistamiseksi tilasäiliöiden on täytettävä tietyt vaatimukset ja täytettävä vaadittu maidon säilytyslämpötila. Edustava mailtonayhteen saamiseksi maitoa on sekoitettava kunnolla säilytyksen aikana.
63	Onko tankissa toimiva hälytyksijärjestelmä?	Liian korkea säilytyslämpötila vaikuttaa maidon makuun ja bakteerien lisääntymiseen maidossa. Maidon laadun varmistamiseksi tilasäiliöiden on täytettävä tietyt vaatimukset ja täytettävä vaadittu maidon säilytyslämpötila. Edustava mailtonayhteen saamiseksi maitoa on sekoitettava kunnolla säilytyksen aikana.
65	Onko tilasäiliössä toimiva lämpötilamittari?	Liian korkea säilytyslämpötila vaikuttaa maidon makuun ja bakteerien lisääntymiseen maidossa. Maidon laadun varmistamiseksi tilasäiliöiden on täytettävä tietyt vaatimukset ja täytettävä vaadittu maidon säilytyslämpötila. Edustava mailtonayhteen saamiseksi maitoa on sekoitettava kunnolla säilytyksen aikana.
66	Onko tilasäiliössä maito alle 6 C alle kahdessa tunnissa ja pysyvä lämpötila alle 6 C keräilyn asti?	Liian korkea säilytyslämpötila vaikuttaa maidon makuun ja bakteerien lisääntymiseen maidossa. Maidon laadun varmistamiseksi tilasäiliöiden on täytettävä tietyt vaatimukset ja täytettävä vaadittu maidon säilytyslämpötila. Edustava mailtonayhteen saamiseksi maitoa on sekoitettava kunnolla säilytyksen aikana.
67	Sekoitetaan ko maitoa jäähdytyksen aikana?	Liian korkea säilytyslämpötila vaikuttaa maidon makuun ja bakteerien lisääntymiseen maidossa. Maidon laadun varmistamiseksi tilasäiliöiden on täytettävä tietyt vaatimukset ja täytettävä vaadittu maidon säilytyslämpötila. Edustava mailtonayhteen saamiseksi maitoa on sekoitettava kunnolla säilytyksen aikana.
68	Onko lisäsäiliöt merkityt?	Lisäsäiliöitä käytettäessä säiliöt on merkittävä selkeästi, jos missä oleva maito on tarkoitettu keräilyväkiksi.
69	Onko lypsyvaliteisto huollettu, puhtas ja hyvässä kunnossa?	Onko lypsyvaliteisto huollettu, puhtas ja hyvässä kunnossa?
70	Onko lypsäkone huollettu ja testattu tarpeen mukaan ja säännöllisesti, ja onko huolto teetetty ammattilaisella?	Lypsyvaliteisto on suunniteltava ja ylläpidettävä niin ettei maidon laatu ja lehmien hyvinvointi vaarannu.
71	Onko lypsäkone ja sen osat tehty materiaalista, joka soveltuu elintarvikkeelle?	Onko lypsäkone ja sen osat tehty materiaalista, joka soveltuu elintarvikkeelle?
72	Pestään ko kaikki tankit kun ne on tyhjennetty?	Onko lypsäkone ja sen osat tehty materiaalista, joka soveltuu elintarvikkeelle?
73	Säilytetään ko kaikki maidon kanssa kosketuksiin olevat osat hygieenisesti?	Tilasäiliön, maitoputkiston ja lypsyvaliteiston puhdistusohjeet on oltava riittävät korkean maidon laadun ylläpitämiseksi.

	KYSYMYKSET	SELITE
74	Ovatko tuotteet tarkoitettu lypsy-, desinfiointin ja tilasäiliön pesuun ja maidon säilytyslaitteiden pesuaineet OAC-yhdisteitä?	Ovatko tuotteet tarkoitettu lypsy-, desinfiointin ja tilasäiliön pesuun ja maidon säilytyslaitteiden pesuaineet OAC-yhdisteitä?
76	Ovatko pesuun käytettävät pesu- ja desinfiointinaineet hyväksytyt ja käytetään ko niitä valmistajan ohjeiden mukaisesti?	Pesu- ja desinfiointinaineiden on oltava turvallisissa maidontuotantoon, ja niitä on käytettävä oikeassa lämpötilassa optimaalisen pesutuloksen aikaansaamiseksi.
77	Täytetään ko pesuohjeet vesit talousveden laatuvaatimuksia?	Pesu- ja desinfiointinaineiden on oltava turvallisissa maidontuotantoon, ja niitä on käytettävä oikeassa lämpötilassa optimaalisen pesutuloksen aikaansaamiseksi.
78	Onko pesun aika on pesuaineen riittävä kuumuus ja lämpötila valmistajan ohjeiden mukainen?	Veden lämpötilan on oltava optimaalinen pesuaineelle hyvän pesutuloksen saavuttamiseksi.
114	Onko maidon jäähdytyksijärjestelmä käytetty vain hyväksytyt ja kylmäaineita?	Tilasäiliöt sisältävät kasviuone-kaasuja ja tuotajan vastuulla on varmistaa, ettei ne pääse vuotamaan säiliöistä.
115	Tendään ko tilasäiliölle lämmönkain vuototarkastus vuositain?	Tilasäiliöt sisältävät kasviuone-kaasuja ja tuotajan vastuulla on varmistaa, ettei ne pääse vuotamaan säiliöistä.
116	Jos tilasäiliö romutetaan, otaetaanko kylmäaine talteen välttämättömä huolto-likkeen toimesta?	Tilasäiliöt sisältävät kasviuone-kaasuja ja tuotajan vastuulla on varmistaa, ettei ne pääse vuotamaan säiliöistä.
	LYPSY	
79	Onko navetasissa työskentelevillä ja lypsän osallistuvilla puhtaasti työasuut ja henkilökohtainen hygieeni kunnossa?	Onko navetasissa työskentelevillä ja lypsän osallistuvilla puhtaasti työasuut ja henkilökohtainen hygieeni kunnossa?
80	Huolehditaan ko että tilalla työskentelevillä ei ole eläimiä tai maidon kautta ihmisiin tarttuvaa sairautta?	Huolehditaan ko että tilalla työskentelevillä ei ole eläimiä tai maidon kautta ihmisiin tarttuvaa sairautta?
81	Jos käsissä on haavoja, käytetään ko lypsätehtävissä STOP-merkkiä?	Jos käsissä on haavoja, käytetään ko lypsätehtävissä STOP-merkkiä, jos lypsätehtävissä on haavoja.
82	Käytetään ko lääkkeitä, vedin- tai sorkkanhoitoa lypsän aikana, että ne eivät voi kontaminoitua maidon kanssa?	Käytetään ko lääkkeitä, vedin- tai sorkkanhoitoa lypsän aikana, että ne eivät voi kontaminoitua maidon kanssa?
83	Onko tilalla käytössä STOP-merkki, jos maito ei ole keräilyyn soveltuva?	Onko tilalla käytössä STOP-merkki, jos maito ei ole keräilyyn soveltuva?
84	Tarkistetaan ko maidon laatu alku- suuhkeilla ennen lypsää, jotta elintarvikkeeksi kelpaamatonta maitoa ei joutuisi meijerimaidon sekaan?	Tarkistetaan ko maidon laatu alku- suuhkeilla ennen lypsää, jotta elintarvikkeeksi kelpaamatonta maitoa ei joutuisi meijerimaidon sekaan?
85	Pyyhitään ko vetimet ja vetimiä ympäröivä alue ennen lypsää?	Pyyhitään ko vetimet ja vetimiä ympäröivä alue ennen lypsää?
87	Tarkistetaan ko AMS-lypsyjärjestelmässä vedinten puhdistuminen, vedintarhojen puhdistuminen ja toiminta säännöllisesti?	Tarkistetaan ko AMS-lypsyjärjestelmässä vedinten puhdistuminen, vedintarhojen puhdistuminen ja toiminta säännöllisesti?
88	Onko jokaiselle lehmälle vähintään yksi puidas lypsäina käytössä?	Onko jokaiselle lehmälle vähintään yksi puidas lypsäina käytössä?

	KYSYMYKS	SELITE
89	Onko varmistettu että varojallista maitoa ei joudu tankkimaidon sekaan?	Maidon hävittämisestä aiheutuvat kustannukset voidaan välttää, kun maidon laatu ei vaarannu.
90	Onko umpli- hoidossa olevat ja varojalilliset lehmet merkitty opasväst?	Arla ei myy elintarvikkeeksi maitoa, joka sisältää antibiootteja. Maidon hävittämisestä aiheutuvat kustannukset voidaan välttää, kun maidon laatu ei vaarannu.
91	Onko tilalla tehty toimenpiteitä luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi?	Maapellon ja sen lajien tulevaisuus on ensiarvoisen tärkeää. Luonnon monimuotoisuus on vähentynyt maailmanlaajuisesti. Kuluttajat ovat huolissaan monimuotoisuuden vähenemisestä, esimerkiksi mielisäkämmät ovat vähentyneet huomattavasti. Toimet luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi ovat asiantuntijien ja globaalien tason vaatimuksia ja välttämättömiä tulevaisuuden kannalta. Arlan tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta.
38	Onko laiduntavien eläinten pääsy lamman varastoitiloihin (lanta) estetty?	Bioturvaluus on tärkeää tautien ehkäisemiseksi ja leivämissen minimoimiseksi eläinten välillä ja tilalla toiselle. Bioturvaluus on tärkeää myös mikrobiolääkkeiden käytössä.
39	Ovatko kuolleita ja lopetetut eläimet peitettyinä keräilyssä?	Kansallisen tartuntatautiin vastustusohjelman noudattaminen vähentää tautien ja paikallisten kansallisten tasolla.
40	Jos laittomalle levitetään liettä, levitetäänkö liete vähintään 4 viikkoa ennen laiduntamisen aloitusta?	Maidon säilyvyys- ja käsittelytilat eivät saa olla riski maidon laadulle, jotta tilalla voidaan kerätä elintarviketuotannosta ja terveydellistä maitoa. Kuluttajat luottavat että heidän luomansa maito on turvallista. Korkealaatuista ja puhdasta. Mikäli tuhoosijorjuunassa käytetään kemiallisia torjunta-aineita, aineiden käytöstä on pidettävä kirjaa. Kemikaalit ovat myrkyllisiä myös ihmisille ja eläimille.
41	Noudatetaanko tilalla kansallista tartuntatautiin vastustusohjelmaa?	Puhdas vesi on rajallinen ja kallis resurssi, ja meijerin haasteena on toisinaan erittäin suuri vesilajinläki. Arlan ja Arlan tuottajien on oltava valmiita dokumentoimaan vastuullinen vedenkäyttö, ja arvioimaan vedenkäyttöä turhan kulutuksen vähentämiseksi ja kienäryhmähdollisuksien arvioimiseksi. Tämä on asiakkaidemme vaatimus.
58	Onko kotieläinten ja haattaeläinten pääsy maidon käsittelytiloihin estetty?	Jätettä, kuten pakkauskamereita, ja varalliseksi luokiteltua aineita on käsiteltävä vastuullisesti ja niiden käsittelyä tulisi pitää erillisenä jotta riskiä ihmisten, eläinten, ympäristön ja elintarviketurvallisuuden voidaan vähentää. Tämä tulee määrittää onnion määrittämisenä ruuantuotantotilalla, suojelee ympäristöä ja pitää myös tilan ympäristön siistimpänä.
59	Pidetäänkö tuhoosijorjuunasta kirjaa?	
60	Onko jyräilymyrkytysten käytössä varmistuttu, etteivät muut eläimet pääse myrkytyskäsiä?	
102	Tarkistetaan ko vesiohdot vuotojen varalta säännöllisesti?	
103	Varastoitainko kaikki klerätettävät pakkauskamerialtinnn. muovijymä asiallestu, jotta ne voidaan klerätää paikallisten määräysten mukaisesti?	
104	Varastoitainko ja hävitettävä kaikki ongelma- ja hävitettävä kaikki jätemateriaali luettavat paikallisten määräysten mukaan, jotta ne eivät aiheuta vaaraa eläimille tai ihmisille?	

	KYSYMYKS	SELITE
105	Täytetäänkö tila kansalliset määräykset liete- ja kuvalaman ja kuvalaman säilytystilast? Nitraattidirektiivi.	Typpiä ja fosfori ovat tärkeitä ravinteita kasveille ja varmistavat maan optimaalisen tuottavuuden. Ne voivat kuitenkin hävitä maaperästä valumina tai huuhoutumina. Joten tilalla on hyödyntä tuleo optimoimalla ravinteiden määrän vähentämiseksi. Tämä onnistuu aivoimalla sadon ja maaperän lannoitusarpeet ja aloittamalla lannoitus sadon kamalla optimaalisen ajankohaan. Useimmat asiakkaat pitävät vähimmäisvaatimuksena lannoitteiden suunnittelua ja tarpeelluukaista käyttöä.
106	Levitetäänkö liete pintaan? 1,9 - 30,4 välisenä aikana levitetävä liete on aina mullattava. Jälkeen tai lumipetteiseen maahan ei saa levittää lantaa. Nitraattidirektiivi.	Noudatetaanko lakia puhdistamolietteen / kompostin käytössä lannoite- valmisteen? Puhdistamolietteä sisältävä lannoitevalmistetta ei saa käyttää eläinten rehuksi käytettävillä lohkoilla. Veroaika puhdistamolietteen käytön jälkeen on 5 vuotta.
107	Noudatetaanko tilalla viljelysuunnitelmaa, jossa otetaan huomioon sadon ja maaperän tarpeet?	Viljelysuunnitelman avulla tarkistetaan odotettavissa olevan sadon ja maaperän ravinteetarpeet ja varmistetaan lannoitteiden oikea-aikainen ja asianmukainen käyttö.
110	Käytetäänkö / säilytetäänkö kemikaaleja (pesuaineet, desinfektioaineet, vedin-sprayt/-kastot) oikein ja turvallisesti?	Kemikaalit ja kasviruusujoelaineet voivat olla tarkeassa osassa tukemassa maatalan tuotantua. Tarpeeton käyttö tai valumin voi vaikuttaa elintarvikkeen laatuun, eläinten ja ihmisten terveyteen, vesistöjen laatuun tai luonnon monimuotoisuuteen tilalla. Vastuullinen käyttö ja varastoitus on välttämätöntä luonnon ja elintarviketuotannon tasapainottamiseksi.
111	Säilytetäänkö kasviruusujoelaineet lukitussa tilassa?	Viljelymaan tuottavuus riippuu maaperän ravinte- taloudesta, vesitaloudesta, maajästä, multavuudesta ja maan rakenteesta. Suojaaminen eroosiolta, orgaanisen aineen huuhoutumiselta ja tiivistymiseltä on erittäin tärkeää, kun rannkasateita ja kuivusjaksot lisätään. Asiakkaat odottavat että maaperän viljavuutta ylläpidetään, niin että se hyödyntää tulevaisuudessa ympäristöä ja tulevia sukupolvia. Asiakkaiden desakkimäärämuksena on että maaperän kumoa koskevat käytännöt on kunnossa, muun muassa maa-analyysien ottaminen säännöllisesti maaperän laadun parantamiseksi.
112	Pidetäänkö kasviruusujoelaineiden käytöstä kirjaa, myös urakoitsijan käyttämistä aineista?	Työntekijälle tarjottu maajoitukseella voi olla vaikutusta hänen hyvinvointinsa ja maajoituksen tuisi olla otettavissa sopiva. Maajoituksen tarjoaminen voi olla tehokkain työtehtävä olemaan tehokkaimpia ja voi tehdä rekrytoimista onnistuneempia.
	TYÖNTEKIJÄT: TYÖTURVALLISUUS	
3	Onko tilalla työskenteleville tarjolla taukhuone, WC sekä kylmä ja kuuma vesi?	
4	Onko tilalla tarjolla maajoitusta tarvittaessa?	

	KYSYMYKS	SELITE
5	Saavatko uudet työntekijät perehdytyksen työturvallisuuteen?	Maatalous on yksi aloista, joilla sattuu eniten vakavia työtapaturmia. Maidon tuottajat pitävät huolta työntekijöidensä, perehdyttämisen ja itsetietään. Heidän on pidettävä tilan turvallista ja kestävä työturvallisuus. Tämä viesti välitetään selkeästi asiakkaallemme (teollisuudelle, vähittäiskauppoille). Koska ne vaativat Arlan vastuullisuutta. Maatalon turvallisuus- kartoitus on hyvä tapa tunnistaa maatalon terveys- ja turvallisuusrisit ja mahdollistaa niiden ratkaiseminen.
6	Tehdäänkö tilalla työturvallisuus- kartoitus vähintään kerran vuodessa?	Työturvallisuus soveltuvat henkilö- suojaimet vähentävät terveysriskejä työntekijälle. Suojaimista huolehtiminen on työnantajan vastuulla.
7	Ovatko työohjeet kaikille ymmärrettävällä kielellä ja muurossa?	Kirjaukset tapahtuneista työtapaturmista auttavat kehittämään riskien tunnistamista ja vähentämisessä. Lisäksi kirjaukset kertovat tapahtuuko tilalla jatkuvaa kehitystä tai muita trendejä.
10	Onko tilalla saatavana kaikille henkilökohtaiset suojavausteet?	Riskejä voidaan minimoida, mutta kaikkia riskejä ei voida kokonaan poistaa. Maatalous on riskialtis ala, ja hyvin varustettu ensiapupakkauus varmistaa että pienet vammat voidaan hoitaa nopeasti.
11	Onko tilalla työskentelevät perehdytety suoja-vausteiden oikeaan käyttöön?	Arlan asiakkaat ja kuluttajat edellyttävät että tuotteet on eettisesti tuotettu. Tämän onnistumiseksi kaikilla työntekijöillä on kohdeltava kunnioittavasti ja ymmärrettävä heidän työsuhteensa ehdot. Suomessa noudatetaan työolainsäädäntöä ja maaseutu- ja maaseutu- ja maaseutu- ja maaseutu-
12	Pidetäänkö tilalla kirjaa tapahtuneista tapaturmista?	
14	Ovatko tilan ensiapupakkaukset löydettävissä ja ajantasaiset?	
117	Onko tilan työntekijöillä kirjallinen työsuojelu- ja noudatetaanko työsuojelun määräyksiä?	
118	Jos tilalla on työvoimaa urakka- sopimuksella, onko varmistettu, että sitä ei käytetä väärin?	

**ARLA SUOMEN
MAITOTILOJEN
CLIMATE CHECK
-ILMASTO-
KARTOITUKSET**

Sitouksemme hiilineutraaliksi
ja vastuulliseksi meijeriksi

KEHITÄMME MAITOTILOJEMME JOHTAMIS- OHJELMAA

**Panostukset kestäväan
maidontuotantoon**

Maitotilojemme hiilipäästöt ovat reilusti alle puolet maailman keskiarvosta, joten maidontuottajiemme tuottama maito on jo maailman ilmastoystävällisintä. Olemme koko maitoketjussa sitoutuneet tekemään hyviä tekoja. Arla Suomi -yhteistyöryhmän uusi strategia nojaa toimissaan myös Suomen kansallisiin ilmastotavoitteisiin. Arla Foodsin kansainvälisessä toiminnassa on lähdetty panostamaan kansainvälisen meijeriliitto IDF:n tiukkoihin ilmastotavoitteisiin, mutta myös tekemään vielä enemmän. Arla Suomi Laatuohjelma on keskittynyt maidon laatuun, ruokaturvallisuuteen, ihmisten ja eläinten hyvinvointiin. Arla Suomi Maitotilan johtamisohjelma sisältää jatkossa Laatuohjelman lisäksi myös kestävää maidontuotantoa tukevat climate check -ilmastokartoitukset.

**Tavoitteemme
pohjautuvat tiukkoihin
laatustandardeihin,
joilla varmistamme
toimintatapojen
uudistamisen.**

LAAJEMPI, MERKITYKSELLISEMPI TOIMINTATAPA

Vuodesta 2020 lähtien toiminnassamme panostamme maidon laatuun ja ruoan turvallisuuteen. Samalla otamme käyttöön uuden Arla Suomi Maitotilojen johtamisohjelman mukaiset toimintatavat ja huomioimme entistä paremmin ja joustavammin tilakohtaiset tarpeet.

- Uudistetut ja päivitetyt tavoitteet tukevat jatkuvaa kehittämistä tiloilla. Samalla lisäämme koko maitoketjussa läpinäkyvyyttä ja korostamme Laatuohjelmamme sekä johtamisjärjestelmän neljää tärkeää osa-aluetta:

Maidon laatu & elintarviketurvallisuus, eläinten hyvinvointi, ilmasto & luonto, ihmiset

- Uusi auditointimalli tuo lisää läpinäkyvyyttä

- Oma-arviointi tilan johtamisjärjestelmästä ja dokumentaatiosta.
- NASEVAN tai muun eläinten terveydenhuoltosopimuksen mukainen ulkoinen auditointi (vuoden 2021 alusta)
- Kumppanuuskäynti ja sisäinen auditointi vähintään joka kolmas vuosi
- Riskitilojen (ulkoiset) auditoinnit, mikäli aiemmillä käynneillä havainnointia korjattavista puutteista

- Maitotiloille enemmän vapautta täyttää vaatimukset ja suositukset tilakohtaisesti parhaalla tavalla.

Maitomarkkinoiden vaatimuksiin voidaan paremmin vastata uusilla toimintavoilamme niin tiloilla kuin koko maitoketjussa. Uudet toimintatavat antavat myös kuluttajille tärkeää tietoa ja vahvistavat yhteistyötämme kaikkien asiakkaiden ja maitotuotteiden kuluttajien kanssa.

MITÄ TARKOITTA

Kestävään kehitykseen ja vastuullisuuden liittyvät haasteet ovat akuutteja, globaaleja haasteita. Tähän vastataan järeillä keinoilla, peräti kahdeksan maan ennennäkemättömän suurella tilakohtaisella aineistolla ja se antaa vahvan viestin tekemisestämme. Maitomarkkinoilla ja yhteiskunnallisessa keskustelussa tarvitaan tämän kaltaista faktatietoa. Arla Foods on kansainvälisesti sitoutunut olemaan hiilineutraali (nettona) vuoteen 2050 mennessä,

mutta Suomessa olemme sitoutuneita nopeampaan aikatauluun myös maan lainsäädännön mukaisesti. Tämän mahdollistaa climate check -ilmastokartoitukset ja sitä kautta löydettävät keinot pienentää hiilijalanjälkeä.

Suunnitelmassamme on kolme pääkeinoa vaikuttaa Co2-tasoon:

1. Uudistunut Arla Suomi Laatuohjelma ja climate check -ilmastokartoitukset muodostavat uuden Arla Suomi Maitotilan johtamisohjelman.

2. Climate check -ilmastokartoitukset mahdollistavat tilojen parantaa omaa hiilijalanjälkeään.
3. Tilojen mahdollisuus vertailla tietoja asiantuntijoiden tekemän analyysin ja avun perusteella luo ainutlaatuisen toimintatavan suomalaisten maitotilojen tueksi.

'Isossa kuvassa' meillä on askel askeleelta olemassa keinot, joilla saavutamme hiilineutraalisuuden.

Olemme ylpeitä tavoittelessamme koko maitoketjussa hiilineutraalisuutta.

ARLA SUOMI MAITOTILAN JOHTAMISJÄRJESTELMÄT

ETURINTAMASSA

UUDISTUNUT
ARLA SUOMI
LAATUOHJELMA
VUODESTA 2016

10 400

MAITOTILAA
8 MAASSA

TOTEUTTAVAT ARLAGÅRDEN®
—LAATUOHJELMIA

BENCHMARKKAUS

KANSAINVÄLINEN
LUOTETTAVUUS
JOUSTAVA

NENINNOVATIIVINEN
MITATTAVA

JÄRKEVÄ
TOIMIALAN
JOHTAVA

YHDESSÄ ENEMMÄN JA VAHVEMMIN

HUOMIO KESTÄVÄÄN
KEHITYKSEEN JA
VASTUULLISUUTEEN —
uudistuneet standardit

— Uusi auditointimalli ja jatkuva kehittäminen tiloilla ja meijereissä.

KANSAINVÄLISESTI
LUOTETTAVAT
CLIMATE CHECK
—ILMASTOKARTOITUKSET

— Neuvojat ja ulkopuolinen laskenta- ja asiantuntijaorganisaatio keräävät ja tallentavat tiedot laskentaa varten. Samalla varmistetaan tietojen luotettavuus ja otetaan tarvittaessa vielä yhteys tilaan tietojen täydentämiseksi.

- Tila saa käyttöön tulosanalyysin oman tilan hiilijalanjäljestä ja sen jakautumisesta.

VERTAILE
Tietoja

Tilojen mahdollisuus vertailla tietoja asiantuntijoiden tekemän analyysin ja avun perusteella luo ainutlaatuisen toimintatavan suomalaisten maitotilojen tueksi.

TULOKSENA

LÄPINÄKYVYYS JA
ASIAKKAIDEN
LUOTTAMUS

KANSAINVÄLINEN
LUOTETTAVUUS
— JOUSTAVA
TOIMINTAMALLI
TILOILLE

ERILAISTEN TILOJEN
TULOKSISTA VAHVA DATA,
JONKA AVULLA VOIDAAN
TEHDÄ JATKUVAA
KEHITTÄMISTÄ

2030
CO2-PÄÄSTÖT
ALENEVAT
30%

NÄMMEN

Ymmärrys parhaista käytännöistä, joita voidaan jakaa tilojen välillä.

JOUSTAVA

Arla Suomi
Laatuohjelman
ja Climate checks
-ilmastokartoituksissa
useita silmäpareja
tilan tukena.

Yhdistetään
ympäristön
ja eläinten
hyvinvoinnin
tarpeet
tämän
päivän
kuluttajien,
asiakkaiden ja
päättäjien
toiveisiin.

BENCHMARKKAUS
VERTAILTAVUUS

INNOVATIIVINEN

Tilat saavat
raportit
keinoista
vaikuttaa
hiilijalan-
jälkeen
ja oman
tilan
laskelman.

MITATTAVUUS

Uusi Arla Suomi Maitotilan
johtamisohjelma luo
selkeät auditointikriteerit,
joilla taataan luotettava
tieto maitotilojen tavasta
täyttää kriteerit.

CLIMATE CHECK

- ILMASTOKARTOITUS

Kansainvälinen ratkaisu kansainväliseen haasteeseen

Ilmastokartoitukset parantavat maitotilojen kykyä vastata ilmasto-haasteisiin ja näyttävät kuluttajille, asiakkaille ja koko yhteiskunnalle hyvistä teoistamme.

+5 000

Vuoden 2020 alussa jo
5 000 maitotilaa on Arlassa
tehnyt ilmastokartoitukset

Vuodesta 2020 alkaen Arla Suomi Maitotilan johtamisohjelma sisältää Laatuohjelman lisäksi climate check -ilmastokartoitukset ja maitotilan tekemän itsearvioinnin. Ilmastokartoitukset auttavat koko Arla Suomi -yhteistyöryhmän tavoitteita saavuttamaan hiilineutraalisuuden eli ”carbon net zero” -sitoumuksen. Tilat saavat ilmastokartoituksen avulla yksityiskohtaisen kuvan oman tilan hiilijalanjäljestä jokapäiväisessä tilan tekemisessä, näkemään mahdolliset ”vuodot”, kehittämismahdollisuuksia ja arvioimaan oman tilan kestäväää tuotantoa ja vastuullisuutta.

Arla-ryhmän Suomessa käyttämä työkalu hiililaskennassa on kansainvälinen Cool Farm tool (CFT). Se on laajasti maailman tunnettujen elintarvikeyritysten käytössä ja siinä on huomioitu maaspesifisiä hiililaskentaan vaikuttavia tekijöitä. Kansainvälisen mallin käyttäminen lisää merkittävästi tietojen luotettavuutta ja vertailtavuutta kuluttajille, asiakkaille ja laajemmin yhteiskunnalle. Laskenta tehdään tarkimalla tilakohtaisella tasolla.

PARHAAT KÄYTÄNNÖT

Climate check -ilmastokartoitukset kertovat tiloille tämän hetken CO₂-tason. Samalla tilat saavat olla osana vertailua koko Suomen tila-aineistoon ja osana kansainvälistä Arlan vertailuaineistoa. Tärkeä osa tuloksia on vertailu ja tilakohtaisten ratkaisujen löytämisen CO₂-päästöjen pienentämiseksi tilan omien tulosten pohjalta.

KUINKA TOIMITAAN

Ilmastokartoitukset on suunniteltu mittaamaan ja pienentämään tilan hiilijalanjälkeä.

- Neuvojat keräävät tiedot
 - rehun käytöstä
 - energian käytöstä
 - lannoitteiden käytöstä
 - satotasoista
 - lohkotiedoista
 - karjan tiedoista
 - lantamääristä ja lannan levitystavoista
 - tuotantomääristä
 - jne.
- Neuvojat ja ulkopuolinen laskenta- ja asiantuntijaorganisaatio keräävät ja tallentavat tiedot laskentaa varten. Samalla

varmistetaan tietojen luotettavuus ja otetaan tarvittaessa vielä yhteys tilaan tietojen täydentämiseksi.

- Tila saa käyttöön tulosanalyysin oman tilan hiilijalanjäljestä ja sen jakautumisesta. Samalla tilalle toimitetaan perusteet, jotka vaikuttavat tilan hiilijalanjälkeen. Lisäksi raportissa esitetään tilalle keinoja, joilla voi alentaa hiilijalanjälkeä.

NOPEA REAGOINTI HYÖDYTTÄÄ MYÖS TILAA

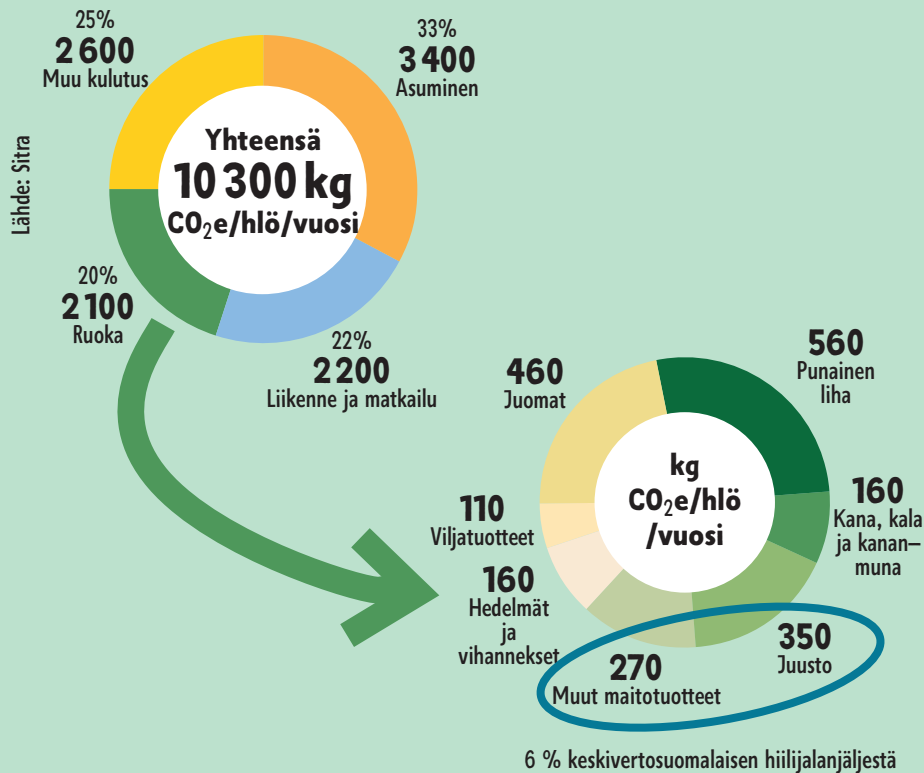
Hiililaskenta avaa tilalle arvokkaan vertailuaineiston muihin tiloihin. Se mahdollistaa tiloja arvioimaan mahdollisia ”vuotokohtia”, joiden tilkkiminen voi usein tarkoittaa myös kustannusten alentamista tilatasolla. Arla Suomi Laatuohjelman ehdossa on hiililaskennan tekeminen vuoden 2020 loppuun mennessä ja siitä eteenpäin vuosittain määritellään myös CO₂-päästöjen vähentämisen positiiviset vaikutukset hinnoitteluun.

Vuodesta 2020 climate check -ilmastokartoitukset ovat yhdessä Arla Suomi Laatuohjelman kanssa osa jokaisen tilan sitoumusta täyttämään kuluttajien, asiakkaiden ja koko yhteiskunnan tarpeita kestävästä ja vastuullisesta tuotantotavasta osana Arla Suomi Maitotilan johtamisohjelmaa.

SUOMALAISET KESKI-MÄÄRÄISET HIILIPÄÄSTÖT

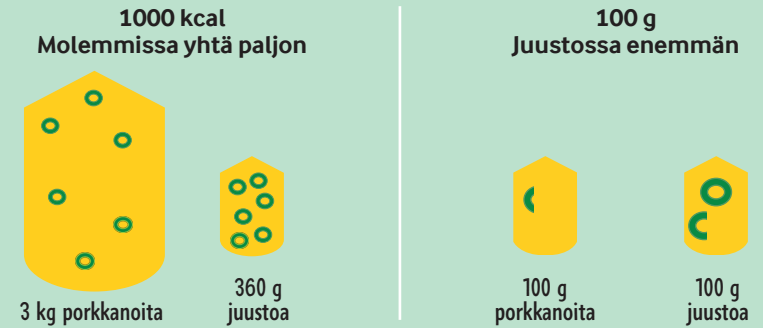
KESKIVERTOSUOMALAISEN HIILIJALANJÄLKI

Hiilikeskustelussa huomioita myös ruoka-aineiden hiilipäästöihin ravintoaineiden saantiin verrattuna

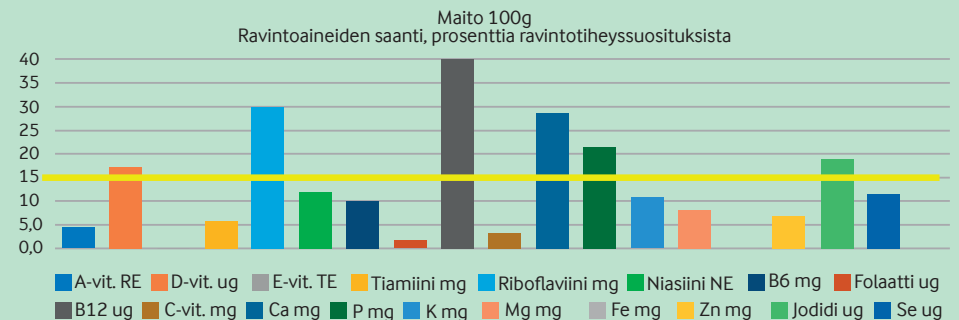
Hiilikeskustelussa olisi syytä kääntää tarkastelua siihen, millaisia eri ruoka-aineiden hiilipäästöt ovat vertailtaessa niiden ravintoainesisältöä. Tähän pureuduimme uudessa Arla Oy:lle tekemässämme selvityksessä. Siinä ruoka-aineiden vitamiini ja kivennäisainepitoisuuksia verrattiin suomalaisten ravitsemussuosituksen ravintoainetiheyssuosituksen. Ruoka-aineita tarkasteltiin sekä 1 000 kcal:ia että 100 grammaa kohden. Näin toimittiin sen vuoksi, että ruoka-aineet, joiden energiapitoisuus on matala, hyötyivät selkeästi 1 000 kcal:ia kohden olleesta tarkastelusta (eli kolmeen kiloon porkkanoita "mahtuu" helpommin myös paljon vitamiineja ja kivennäisaineita kuin 300 grammaan juustoa).

Ero 1000 kcal ja 100 g tarkastelun välillä

Mistä ruoka-aineista saamme ravintoaineet pienimmällä hiilikuormalla? Tätä tarkasteltiin selvityksessä laskemalla ensin jokaiselle ruoka-aineelle ravintotiheyspisteet. Ne saatiin 1000 kcal kohden huomioimalla ne vitamiinit ja kivennäisaineet, joiden saanti ylitti ravintotiheys-suosituksen ja 100 grammaa kohden ne, jotka ylittivät 15 % ravintotiheys-suosituksesta. Näiden ravintoaineiden osalta laskettiin, kuinka monta prosenttia yli suosituksen saanti on. Ravintoainetiheyspisteet saatiin laskemalla nämä prosenttimäärät yhteen jokaisen ruoka-aineen osalta. Lopulliset vertailuluvut saatiin jakamalla ruoka-aineen hiilipäästöt ravintoainetiheyspisteillä.

CO₂-ravintoainetiheysindeksin laskeminen

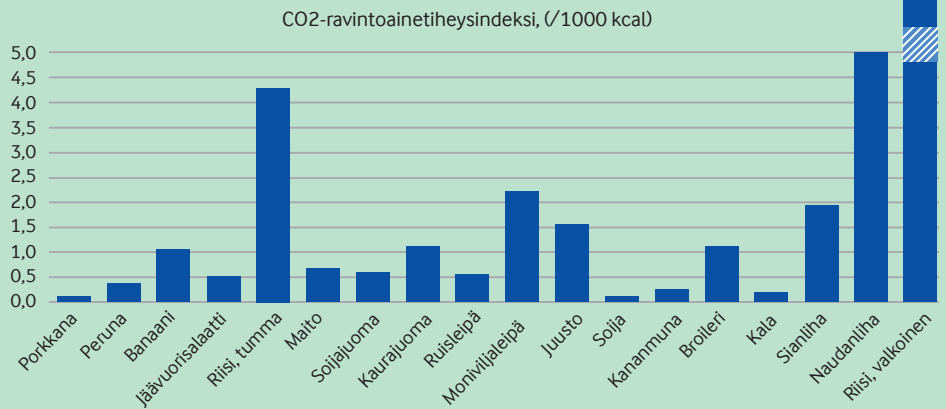
Huomioidaan ne, jotka ylittävät 15 % suosituksesta ja lasketaan kuinka monta prosenttia ne ylittävät suosituksen. Lasketaan prosentit yhteen.

CO₂-ravintoainetiheysindeksi
Hiilipäästöt maito, 100 g
Ravintoainetiheyspisteet

Lopputulokset olivat mielenkiintoisia. Kun tarkastelukulma muuttui ruoka-aineiden hiilipäästöistä hiilipäästöihin vitamiinien ja kivennäisaineiden saantiin verrattuna, kokonaisuus näytti hieman toiselta kuin hiilikeskustelussa yleensä. 1 000 kcal kohden tarkasteltaessa esiin nousivat odotetusti kasvikset ja hedelmät, mutta pienimmät hiilipäästöt olivatkin kananmunalla, kalalla ja soijalla. Kasvien ja hedelmien kanssa samalla tasolla olivat maito, soijajuoma ja ruisleipä.

Kuinka paljon hiilipäästöjä syntyy ravintoaineiden saantiin verrattuna?

Tarkasteltuna 1000 kcal kohti eli ruoka-aineiden energiamäärät vaihtelevat taulukossa

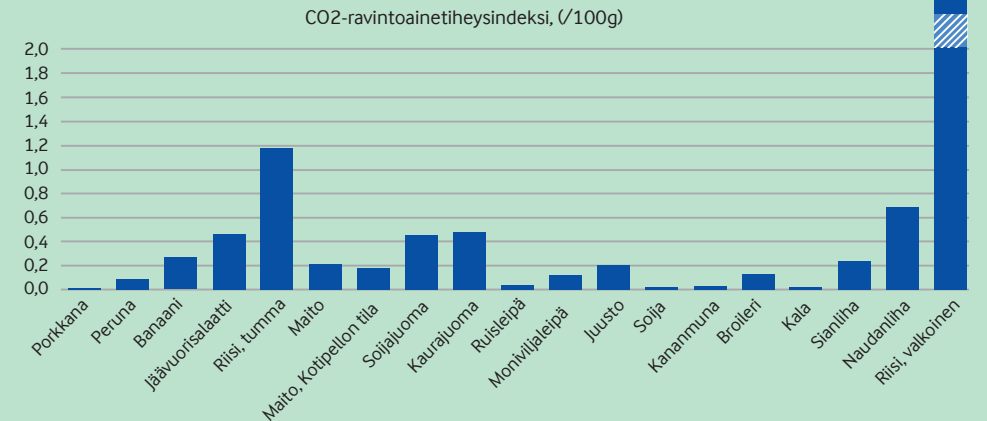

Kuinka paljon hiilipäästöjä syntyy vitamiinien ja kivennäisaineiden saantiin verrattuna? Tarkasteltuna 1000 kcal kohti.

Kun katsantokanta käännettiin 100 gramman annokseen, kasvien ylivoima heikkeni. Esille nousivat perinteiset suomalaiset ruoka-aineet; peruna, maito, ruisleipä, kananmuna ja kala sekä uudempi tuttavuus soija. Huomioitavaa on, että myös liha, etenkin broileri ja sianliha pärjäävät tässä tarkastelussa hyvin. Heikoimmin tässä tarkastelussa pärjää riisi, jonka vitamiini- ja kivennäisainesisältö on vähäinen ja viljelystä johtuvat hiilipäästöt muihin viljoihin nähden suuret.

Kuinka paljon hiilipäästöjä syntyy ravintoaineiden saantiin verrattuna?

Tarkasteltuna 100g kohti eli ruoka-aineiden energiamäärät vaihtelevat kuvaajassa

Kuinka paljon hiilipäästöjä syntyy vitamiinien ja kivennäisaineiden saantiin verrattuna? Tarkasteltuna 100 g kohti.

Yksi ruoka-aine ei tee ruokavaliosta hyvää tai huonoa — kokonaisuus ratkaisee

Yhtälö on siis monimutkainen eikä siinä voi oikoa. On huomioitava mitä ravintoaineita tarvitsemme, mistä ruoka-aineista niitä saadaan ja kuinka paljon, mitkä ovat kyseisten ruoka-aineiden hiilipäästöt ja millaisen kokonaisuuden niistä rakennamme. Hiilipäästöjä syntyy väistämättä ruoan tuotannossa. Sillä on merkitystä mitä syömmme. On kuitenkin tärkeää pysähtyä katsomaan kokonaisuutta. Hiilipäästöjen vähentämisen ei pidä tapahtua terveytemme kustannuksella. Ensimmäinen asia molempien, sekä terveyden että hiilipäästöjen osalta on syömisen muuttaminen suomalaisten ruokavaliosuositusten mukaisiksi. Enemmän kasviksia, hedelmiä ja marjoja, enemmän viljatuotteita ja kalaa, vähemmän lihaa ja hieman enemmän maitoa, mutta vähemmän juustoa. Jo tällä muutoksella syömisen hiilipäästöt pienenevät tekemämme selvityksen mukaan merkittävästi.

Siksipä onkin tärkeä muistaa, että kuten ei terveydenkään osalta – myöskään hiilipäästöjen osalta ruokavaliosta ei pidä takertua yksittäiseen ruoka-aineeseen.

Se ei tee ruokavaliosta hyvää tai huonoa, vaan kokonaisuus ratkaisee. Ruokavaliota voi rakentaa monella eri tavalla. Jokainen meistä voi kohdallaan miettiä, mistä on valmis luopumaan ja minkä haluaa ehdottomasti säilyttää. Jos haluaa pitää kiinni ruoka-aineesta, joka kuormittaa ympäristöä enemmän, entä jos sen käyttömäärää tai käyttötiheyttä pienentää? Entä jos toisessa kohdassa etsii vähiten kuormittavat vaihtoehdot?

Ja on myös hyvä muistaa, että syöminen on vain yksi osa mahdollisuuksistamme vaikuttaa omaan hiilijalanjälkeemme. Syömisen osuus kokonaihiilipäästöistämme on noin 20 %, lopun muodostavat asuminen, liikenne ja matkailu sekä kulutus. Jokainen meistä rakentaa oman kokonaisuutensa.

Senja Arffman
TtM, laillistettu ravitsemusterapeutti
Asiantuntija, hiililaskenta, Envitecopolis Oy

ELÄMME MUUTOKSESSA

Maailman väestön arvioidaan saavuttavan 10 miljardin tason vuonna 2050, kun se vuonna 2018 ylitti 8 miljardin rajan. Tällä kehityksellä on vaikutusta ympäristöön ja luonnonvarojen ehtymiseen; kaksi asiaa rajoittaa jo nyt maailman ruoantuotantoa ja ruoan kysyntä tulee kasvamaan. Ravitsemusvaatimusten täyttäminen koko ajan kasvavalla väestölle edellyttää kestävästä kehitystä ja vastuullisuutta sekä ympäristövaikutusten pienentämistä maidon ja koko ruoan arvoketjussa.

KATSE ETEENPÄIN

Emme aio Arla-ryhmässä vain jäädä tuleen makaamaan, vaan olemme päättäneet itse vaikuttaa suuntaan ja toimiin, joilla ylitämme kansalliset vaatimukset ja lait. Jo vuodesta 2005 kansainvälisesti Arla Foodsissa (Arla Oy:n emoyhtiö) on pienennetty tuotannossa, pakkaamisessa ja kuljetuksissa hiilipäästöjä 22 % ja noin 90 prosenttia pakkauksista on jo kierrätettäviä ja luku kasvaa koko ajan. Carbon net zero -sitoumus tarkoittaa, että Arlalla myös kansainvälisesti tehdään toimia, jotta koko ketju eri maissa on hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä, Suomessa jo aiemmin. Vahvistamalla kestävä tuotantoa, vastuullisuutta, varmistamme osaltamme maailmanlaajuisesti kestävämmän tulevaisuuden ja parannamme tehokkuuttamme koko maidon arvoketjussa. Meijerien, mai-

YHDESSÄ OLEMME VAHVEMMAT

Nykyisin 86 % ympäristövaikutuksesta tulee tiloilta, mikä on luontevaa niin täydellisessä raaka-aineessa kuin maito on. 10 400 maidontuottajaa yhteensä 8 maassa tekevät töitä samaan maaliin, ja näin ison tilajoukon tuottama yli 14 miljardia litraa maitoa vaikuttaa koko maitoalan tulevaisuuteen.

Olemme vahvistaneet kestävä kehityksen, vastuullisuuden, osaksi kaikkea tekemistämme. Vähennämme ympäristövaikutuksia koko maidon arvoketjussa.

dontuottajien ja asiakkaidemme yhteinen tavoite on varmistaa maitotuotteiden vastuullisuus ja sitä kautta vahvistaa maidon asemaa osana suomalaista ruokavaliota. Nauti hyvästä.

Climate check -ilmastokartoitukset ja tiloilla tehtävä työ hiilijalanjäljen pienentämiseksi on yksi merkittävimmistä tavoista vaikuttaa keskusteluun ja ennen kaikkea ympäristöön. Tapamme toimia yhdessä asiantuntijoiden kanssa on yksi merkittävimmistä tavoista vaikuttaa hiilipäästöihin ja luoda lisäarvoa koko maidon arvoketjulle ja lisätä tehokkuutta vastuullisuustyössämme.

SELVÄ STRATEGIA

Arla Foods on kansainvälisesti sitoutunut olemaan hiilineutraali (nettona) vuoteen 2050 mennessä, mutta Suomessa olemme sitoutuneita nopeampaan aikatauluun myös maan lainsäädännön muuttuessa.

Meillä on kaksi päätoimea:

- Arla Suomi Laatuohjelma laajenee Arla Suomi Maitotilojen johtamisohjelmaksi
- Climate check -ilmastokartoitukset: Teemme kansainvälisellä Cool Farm Tool -työkalulla mitattavat laskelmat. Joka tilalle askelmerkit.

ASKELMERKIT

HYÖDYT OVAT PAIKALLISIA, GLOBAALEJA JA MERKITTÄVIÄ JOKAISELLE

Autamme maitosektoria viemään läpi toimintatapojen muutoksen.

Kuten sanottua, maailman väkiluvun kasvu 10 miljardiin ihmiseen vuonna 2050 edellyttää maitoalaa kehittämään entistä vastuullisemman ja kestävämmän tavan ruoantuottamiseen. Tilojen kanssa tehtävä yhteistyö ilmasto-kuormitukseen vaikuttamiseksi on rakennettu yhdessä maitotilallisten kanssa. Uusi Laatuohjelma ja climate check -ilmastokartoitukset toteutetaan mahdollisimman kansantajuisesti ja käytännön läheisesti.

Arla-ryhmässä on luotu uuraauurtava tapa lähestyä hiilipäästöjä. Neuvojen kanssa yhteistyössä tilojen on helppo antaa lähötiedot hiililaskentaan. Näillä luotettavilla tiedoilla saamme laskettua sekä tilojen omaan käyttöön, mutta myös asiakkaiden ja kuluttajien tarpeisiin kovaa faktaa. Neuvojat ja asiantuntijoiden tekemät raportit mahdollistivat myös muutosten tekemisen tilojen päivittäisissä rutiineissa. Se tuo myös tiloille mahdollisuuksia tehostaa toimintaansa, kestävästi.

Hyödyt eivät lopu vain tilojen käyttöön oleviin tietoihin. Yksityiskohtainen, kansainvälinen aineisto 10 400 tilalta 8 eri maasta, luo yhden maailman suurimmista ja tietorikkaimmista aineistoista tilojen hiilipäästöistä. Käsilläämme oleva aineisto on niin vahva, että sillä ei ole merkitystä vain Arla-ryhmän omien päästöjen vähentämiseen vaan se tulee muuttamaan koko maailman ruokamarkkinoiden suuntaa.

HYÖDYT AINEISTOSTA OVAT SELVÄT JA VAIKUTTAVAT LAAJALLE:

Parempi läpinäkyvyys vahvistaa luottamusta asiakkaiden ja yhteiskunnan suuntaan.

Mitattavat tulokset antavat tärkeää tietoa parhaista käytännöistä ja tilojen tehokkuudesta.

Tietojen jakaminen ja vertaaminen tilojen kesken parantaa kestävyttä ja tuotannon vastuullisuutta varmistaen kehitystoimien laajan globaalien vaikuttavuuden

Kestävämpi tuotantotapa auttaa meitä koko maidon arvoketjussa saavuttamaan hiilineutraalisuuden

Lisääntynyt läpinäkyvyyden tarve ja sen yhteys strategiaan tavoitteisiimme auttaa meitä toteuttamaan entistä vahvemman yhteistyön asiakkaidemme kanssa yhdessä.

VAIKUTTAVUUTTA MYÖS KOKO TUOTANTOKETJUUN

Arlassa on tutkittu ja löydetty aukottomasti mahdollisuuksia, joita voidaan vielä läpi laajasti: Työtä tehdään tilojen lisäksi koko maitoketjussa. Temme Arla-ryhmässä hyviä tekoja monilla eri osa-alueilla:

• Tuotanto ja logistiikka

- Jatkuva työ energiätehokkuuden parantamiseksi ja uusiutuvan energian käyttöönottamiseksi
- Reittien optimointi, uusiutuva polttoaineet laitoksissa ja kuljetuskalustossa, mm. kaasuautot

• Pakkaus ja ruokahävikki

- 100 % uusiutuvat pakkaukset ja 20 %:n CO₂-päästöjen lasku vuoteen 2025 (remove, reduce, renew ja recycle)
- 50 % hävikin pienentäminen tuotannossa vuoteen 2030 mennessä
- Autamme asiakkaitamme ja kuluttajia pakkausmerkintöjen ja parhaiden toimintatapojen tunnistamisessa

• Terveys, inspiraatio ja viestintä

• Kansainvälinen ja kansallinen maitoalan kehittäminen

Tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa on johdettu mitattavista tuloksista ja se mahdollistaa sekä tuotteillemme että maidontuottajillemme kasvun näkymiä ja edelläkävijyyttä. Saamme myös sisäpiiriin tietoa kaikkien meidän käyttöön, kuinka kehittää parhaita käytäntöjä, jakaa tietoa ja ohjeistaa asiakkaitamme ja laajemmin viedä koko maitosektoria eteenpäin vastuullisuustyössä.

Lisäksi, Arla Suomi Laatuohjelma tarjoaa laajan läpinäkyvyyden uudistuneiden auditointikäytäntöjemme ja niiden noudattamisen osalta. Samalla voimme vahvistaa yhteistyötä myös asiakkaidemme kanssa entistä parempiin lopputuloksiin. Uskomme, että tulokset ovat merkittäviä meille kaikille.